

Міністерство освіти і науки України
Міністерство праці та соціальної політики України

***Державний стандарт
професійно-технічної освіти***

ДСПТО 9332.І.63.4.00-2009

Професія - Приймоздавальник вантажу та багажу

Код: 9332

Кваліфікація: 2,3 розряди

Офіційне видання
Київ 2009

Міністерство освіти і науки України
Міністерство праці та соціальної політики України

Затверджено

Наказ Міністерства освіти і науки України
28.10. 2009 р. № 989

Погоджено

Міністерство праці та соціальної політики України
27 жовтня 2009 р

Державний стандарт
професійно-технічної освіти

ДСПТО 9332.І.63.4.00-2009

Професія - Приймоздавальник вантажу та багажу

Код: 9332

Кваліфікація: 2,3 розряди

Офіційне видання
Київ 2009

ПОГОДЖЕНО:
Перший заступник Міністра освіти і
науки України

О. П. Гребельник
« 2 » липня 2009 р.

ПОГОДЖЕНО:
Заступник Міністра праці та
соціальної політики України

В. В. Іванкевич
« 9 » липня 2009 р.

Державний стандарт професійно-технічної освіти

ДСПТО 9332.І.63.4.00-2009

Професія - Приймоздавальник вантажу та багажу

Код: 9332

Кваліфікація: 2,3 розряди

**Офіційне видання
Київ 2009**

Авторський колектив:

Суліма М. Ф.	Заступник директора з навчально-виробничої роботи Жмеринського Вищого професійного училища
Макогонюк Н.В.	Викладач Жмеринського Вищого професійного училища
Килимчук Н.М.	Майстер виробничого навчання II категорії Жмеринського Вищого професійного училища
Андрішина С.В.	майстер виробничого навчання I категорії, викладач спецдисциплін Жмеринського Вищого професійного училища
Наукові консультанти:	
Омельченко О. Д.	Доктор технічних наук, професор кафедри: «Організація транспортного сервісу» Державного економіко-технічного університету транспорту
Рецензенти:	
Багінський В. І.	Перший заступник начальника Жмеринської дирекції залізничних перевезень
Когут Т. С.	Директор Жмеринського міськрайонного центру зайнятості
Літературний редактор:	
Мосейчук О.А.	Викладач української мови та літератури Жмеринського вищого професійного училища
Технічний редактор:	
Мамосуєва О. В.	Секретар навчальної частини Жмеринського вищого професійного училища
Керівники проекту:	
Шнюкова І.В.	Завідувач сектором змісту та стандартизації ПТО з професій транспорту, пошти та зв'язку, морського і річкового флоту, рибного господарства відділу методичного забезпечення професійно-технічної освіти та державних стандартів
Штиченко Г.О.	Директор навчально-методичного центру ПТО у Вінницькій області

Зауваження та пропозиції щодо змісту державного стандарту з професії «Прийомоздавальник вантажу та багажу», замовлення на його придбання просимо надсилати за адресою:

04070, м.Київ, вул.Сагайдачного,37

Інститут інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Телефони: (044) 239-39-35, 239-39-36

Заступник директора, начальник Відділення змісту професійно - технічної освіти
Паржницький Віктор Валентинович

***Примітка:** Цей стандарт не може бути повністю чи частково відтворений, тиражований та розповсюджений без дозволу Інституту інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Аркуш погодження
Державного стандарту професійно-технічної освіти

Професія :9232 «Приюмоздавальник вантажу та багажу»

Міністерство освіти і науки України

**Міністерство праці та соціальної
політики України**

ПОГОДЖЕНО

Директор департаменту професійно-технічної освіти Міністерства освіти і науки України

Т.Десятов
" ___ " _____ 2009р.

ПОГОДЖЕНО

Начальник відділу професійного розвитку трудового потенціалу та альтернативної служби

Н.Синенько
" ___ " _____ 2009р.

ПОГОДЖЕНО

Заступник директора, Начальник відділення змісту професійно-технічної освіти Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України

В.Паржницький
" ___ " _____ 2009р.

ПОГОДЖЕНО

Начальник управління політики зайнятості та трудової міграції

Т.Петрова
" ___ " _____ 2009р.

ПОГОДЖЕНО

Начальник Головного управління кадрової та соціальної політики Укрзалізниці

М.Головацький
" ___ " _____ 2009р.

ПОГОДЖЕНО

Перший заступник начальника
Управління освіти і науки у
Вінницькій області

_____ В. В. Бадюк

« ___ » _____ 200__ р.

ПОГОДЖЕНО

Директор навчально-методичного
центру професійно-технічної освіти
у Вінницькій області

_____ Г. О. Штиченко

« ___ » _____ 200__ р.

Загальні положення

Державний стандарт професійно-технічної освіти для професійної підготовки (підвищення кваліфікації) робітників з професії „Прийомоздавальник вантажу та багажу” 2-3 розрядів розроблено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 р. №1135 та ст. 32 Закону України „Про професійно-технічну освіту” (103/98 - ВР) і є обов’язковим для виконання усіма професійно-технічними навчальними закладами, підприємствами, установами та організаціями, що здійснюють (або забезпечують) підготовку (підвищення кваліфікації) кваліфікованих робітників незалежно від їх підпорядкування та форми власності.

Державний стандарт професійно-технічної освіти містить:

освітньо-кваліфікаційну характеристику випускника професійно-технічного навчального закладу;

типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників;

типові навчальні програми з навчальних предметів, виробничого навчання передбачених типовим навчальним планом;

критерії кваліфікаційної атестації випускників;

перелік основних обов’язкових засобів навчання;

список рекомендованої літератури.

У професійно-технічних навчальних закладах першого атестаційного рівня тривалість професійної підготовки складає на 2 розряд – 455 годин та на 3 розряд - 385 годин.

У професійно-технічних навчальних закладах другого та третього атестаційних рівнів тривалість первинної професійної підготовки встановлюється відповідно до рівня кваліфікації, яку набуває учень, що визначається робочим навчальним планом.

При організації перепідготовки за робітничими професіями термін професійного навчання встановлюється на основі термінів, передбачених для первинної професійної підготовки робітників з відповідної професії, при цьому навчальна програма перепідготовки може бути скорочена до 50% за рахунок виключення раніше вивченого матеріалу за наявності у слухача документа про присвоєння робітничої професії.

У разі необхідності зазначені терміни навчання можуть бути подовжені за рахунок включення додаткового навчального матеріалу відповідно до вимог сучасного виробництва, конкретного робочого місця, замовників робітничих кадрів тощо.

Типовим навчальним планом передбачено резерв часу для вивчення предметів за потребою ринку праці („Техніка пошуку роботи”, „Ділова етика і культура спілкування” та ін.).

Освітньо-кваліфікаційні характеристики випускника складені на основі Випуску 66 «Залізничний транспорт і метрополітен» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, затвердженого наказом Міністерства транспорту України від 28.11.2001 року № 834, досягнень науки і техніки, впровадження сучасних технологічних процесів, передових методів праці, врахування особливостей галузі, потреб роботодавців і містять вимоги до рівня знань, умінь та навичок. Крім основних вимог до рівня знань, умінь та навичок, до кваліфікаційних характеристик включено вимоги, передбачені п.7, 8 «Загальних положень» Випуску 1 «Професій працівників, що є загальними для всіх видів

економічної діяльності» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, затвердженого Міністерством праці та соціальної політики України від 29.12.2004 р. № 336.

Професійно-практична підготовка здійснюється у навчальних майстернях, лабораторіях, навчально-виробничих дільницях та безпосередньо на робочих місцях підприємств.

Професійно-технічний навчальний заклад, підприємство, установа, організація мають право відповідно до змін у техніці, технологіях, організації праці тощо самостійно визначати варіативний компонент змісту професійно-технічної освіти у робочих навчальних планах (до 20 відсотків у межах загального часу) та робочих навчальних програмах (до 20 відсотків навчального предмета і виробничого навчання). Зміни затверджуються згідно з діючою нормативною базою.

Навчальний час учня, слухача визначається обліковими одиницями часу, передбаченого для виконання навчальних програм професійно-технічної освіти.

Обліковими одиницями навчального часу є:

академічна година тривалістю 45 хвилин;

урок виробничого навчання, тривалість якого не перевищує 6 академічних годин;

навчальний день, тривалість якого не перевищує 8 академічних годин;

навчальний тиждень, тривалість якого не перевищує 36 академічних годин;

навчальний рік, тривалість якого не перевищує 40 навчальних тижнів.

Навчальний (робочий) час учня, слухача в період проходження виробничої та передвипускної (переддипломної) практики встановлюється залежно від режиму роботи підприємства, установи, організації згідно із законодавством.

Після завершення навчання кожний учень, слухач повинен уміти самостійно виконувати всі роботи, передбачені освітньо-кваліфікаційною характеристикою, технологічними умовами і нормами, встановленими у відповідній галузі.

До самостійного виконання робіт учні, слухачі допускаються лише після навчання і перевірки знань з охорони праці.

Кваліфікаційна пробна робота проводиться за рахунок часу, відведеного на виробничу практику. Перелік кваліфікаційних пробних робіт розробляється професійно-технічними навчальними закладами, підприємствами, установами та організаціями відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційних характеристик.

Критерії кваліфікаційної атестації випускників визначаються 12-тибальною шкалою оцінювання навчальних досягнень учнів. Присвоєння освітньо-кваліфікаційного рівня „кваліфікований робітник” відповідного розряду можливе за умови отримання учнем не менше чотирьох балів за критеріями кваліфікаційної атестації.

Особі, яка опанувала курс професійно-технічного навчання і успішно пройшла кваліфікаційну атестацію, присвоюється освітньо-кваліфікаційний рівень “кваліфікований робітник” з набутої професії відповідного розряду та видається свідоцтво про присвоєння робітничої кваліфікації, зразок якого затверджується Кабінетом Міністрів України.

Випускнику професійно-технічного навчального закладу другого та третього атестаційних рівнів, якому присвоєно освітньо-кваліфікаційний рівень „кваліфікований робітник”, видається диплом, зразок якого затверджується Кабінетом Міністрів України.

Особам, які достроково випускаються з професійно-технічного навчального закладу, та який за результатами проміжної кваліфікаційної атестації присвоєна відповідна робітнича кваліфікація, видається свідоцтво про присвоєння робітничої кваліфікації державного зразка.

Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника професійно-технічного навчального закладу

(підприємства, установи та організації, що здійснюють підготовку кваліфікованих робітників)

1. Професія : 9332 Прийомодавальник вантажу та багажу

2. Кваліфікація: 2 розряд

3. Кваліфікаційні вимоги

Повинен знати: правила перевезень; правила навантаження і кріплення, вивантаження вантажу та багажу; правила приймання вантажу та багажу для перевезення і видавання їх отримувачам; правила охорони праці під час виконання вантажно-розвантажувальних робіт; вимоги до вагонів під час перевезення різних вантажів; основні маршрути проходження вантажу та багажу; правила зберігання вантажу та багажу; основи правових знань, галузевої економіки.

Повинен вміти: забезпечувати виконання завдань щодо навантаження-вивантаження і приймання-видавання вантажу та багажу в установлені строки. Організовувати роботи з виконання вантажних і комерційних операцій: навантаження, вивантаження, сортування, приймання, видавання та зважування вантажу та багажу. Забезпечувати збереження під час транспортування і зберігання вантажу та багажу і раціональне розташування його на складах, у вагонах. Вживати заходів щодо скорочення строків простою рухомого складу під вантажними операціями.

4. Загальнопрофесійні вимоги

Повинен:

- а) раціонально та ефективно організовувати працю на робочому місці;
- б) дотримуватись норм технологічного процесу;
- в) не допускати браку в роботі;
- г) знати і виконувати вимоги нормативних актів з охорони праці навколишнього середовища, дотримуватися норм, методів і прийомів безпечного ведення робіт;
- д) використовувати у разі необхідності засоби попередження та усунення природних і непередбачених негативних явищ (пожежі, аварії, повені тощо);
- є) знати основи інформаційних технологій;
- ж) дотримуватися виробничих (експлуатаційних) інструкцій, технологічних регламентів.

5. Вимоги до освітнього рівня осіб, які навчатимуться в системі професійно-технічної освіти

Базова загальна середня освіта або початкова загальна освіта та професійна підготовка на виробництві без вимог до стажу роботи.

6. Сфера професійного використання випускника

Залізничний транспорт. Діяльність, пов'язана з виконанням залізничних перевезень вантажів у всіх видах сполучень, а також перевезень вантажів на під'їзних коліях.

7. Специфічні вимоги

1. Вік: по закінченні терміну навчання - не менше 18 років.

2. Стать: чоловіча або жіноча.

3. Медичні обмеження.

**Типовий навчальний план
підготовки кваліфікованих робітників**

Професія: 9332 - Приймоздавальник вантажу та багажу

Кваліфікація: 2 розряд

Загальний фонд навчального часу - 475 годин

№ з/п	Навчальні предмети	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Загальнопрофесійна підготовка	61	8
1.1.	Інформаційні технології	14	8
1.2.	Основи галузевої економіки і підприємництва	14	
1.3.	Основи правових знань	14	
1.4.	Правила дорожнього руху	8	
1.5.	Резерв часу	11	
2.	Професійно-теоретична підготовка	142	8
2.1.	Правила технічної експлуатації та інструкції	21	
2.2.	Комерційна експлуатація залізниць	49	
2.3.	Основи товарознавства та державні стандарти на тару та упаковку	7	
2.4.	Технічні засоби для виконання вантажних і комерційних операцій. Вагове господарство. Вантажні вагони	14	
2.5.	Організація роботи приймоздавальника вантажу і багажу	14	8
2.6.	Загальний курс залізниць	14	
2.7.	Охорона праці	23	
3.	Професійно-практична підготовка	245	
3.1.	Виробниче навчання	42	
3.2.	Виробнича практика	203	
4.	Консультації	20	
5.	Державна кваліфікаційна атестація (або проміжна (поетапна) кваліфікаційна атестація при продовженні навчання)	7	
6.	Загальний обсяг навчального часу (без п.4)	455	16

**Перелік кабінетів, лабораторій, майстерень для підготовки кваліфікованих
робітників за професією
«Прийомоздавальник вантажу та багажу»**

1.Кабінети:

Спецтехнології
Правил технічної експлуатації та інструкції
Охорони праці
Інформаційних технологій
Основ галузевої економіки та підприємництва
Правил перевезень і тарифів
Технічних умов навантаження і кріплення вантажу
Міжнародних перевезень

2.Лабораторії:

Автоматизоване робоче місце прийомоздавальника вантажу та багажу

Примітка:

„для підприємств, організацій, що здійснюють професійне навчання кваліфікованих робітників:

допускається зменшення кількості кабінетів, лабораторій за рахунок їх об'єднання;

індивідуальне професійне навчання кваліфікованих робітників може здійснюватись при наявності обладнаного робочого місця;

предмет „Інформаційні технології” вивчається за згодою підприємств-замовників кадрів.

**Типова навчальна програма з предмета
«Інформаційні технології»**

№ з/п	Тема за програмою	Кількість годин за програмою		
		Всього	Теоретичне навчання	Практичні роботи
1.	Інформація та інформаційні технології	2	1	
2.	Програмне забезпечення ПК. Комп'ютерні технології	6	4	4
3.	Мережеві системи та сервіси	6	4	4
Всього		14	9	8

Тема 1. Інформація та інформаційні технології

Поняття про інформацію та інформаційні технології.

Тема 2. Програмне забезпечення ПК. Комп'ютерні технології

Програми створення текстових, табличних і графічних документів. Стили оформлення та надання інформації.

Розробка фірмового стилю.

Мультимедійні технології.

Види і типи презентацій. Загальні відомості про засоби створення презентацій.

Power Point.

Практичні роботи:

1.Офісні програми: MS Word, MS Excel. Візуальний стиль оформлення та надання інформації.

2.Програми для створення графічних документів. Розробка фірмового стилю.

3.Система управління базами даних MS Access. Основи роботи.

4.Створення презентацій. Тема: "Моя майбутня професія".

Тема 3. Мережеві системи та сервіси

Основи мережевих систем. Мережі на основі ПК. Локальні, корпоративні і глобальні мережі.

Загальні відомості про Internet, Intranet, електронну пошту Lotus Notes та Outlook Express.

Основні мережеві сервіси. Браузери.

Практичні роботи:

Первинний інструктаж з охорони праці при роботі на персональному комп'ютері. Основні шкідливі фактори, які виникають при роботі на персональному комп'ютері.

1.Пошук інформації в мережі Internet. Основи роботи з електронною поштою.

2.Практичні навички роботи в локальній мережі.

3.Створення публікації "Інновації в професії".

4.Офіційний веб-сайт Укрзалізниці. Робота з он-лайн сервісами. Оновлення програмного забезпечення через Internet.

**Типова навчальна програма з предмета
"Основи галузевої економіки і підприємництва"**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Вступ. Залізничний транспорт як галузь господарювання	2	
2.	Основи організації праці	2	
3.	Основи виробництва	3	
4.	Основні фонди та оборотні засоби залізничного транспорту	3	
5.	Основи нормування на залізничному транспорті	2	
6.	Організація заробітної плати на залізничному транспорті	2	
Всього		14	

Тема 1. Вступ. Залізничний транспорт як галузь господарювання

Економічні перспективи розвитку залізничного транспорту.
Організаційні основи діяльності залізничного транспорту.
Продукція транспорту та її особливості.
Техніко-економічні показники роботи залізничного транспорту.

Тема 2. Основи організації праці

Поняття про організацію праці.
Особливості організації праці на залізничному транспорті.
Поняття господарського механізму діяльності підприємства.

Тема 3. Основи виробництва

Поняття про виробничий процес.
Основні принципи організації виробничого процесу.
Типи виробництва і їхня характеристика.

Тема 4. Основні фонди та оборотні засоби залізничного транспорту

Призначення склад та структура основних фондів.
Оборотні засоби.
Рентабельність виробництва.

Тема 5. Основи нормування на залізничному транспорті

Сутність та завдання нормування праці.
Методи нормування праці.

Тема 6. Організація заробітної плати на залізничному транспорті

Поняття і види заробітної плати.
Доплати і надбавки: види, порядок нарахування і виплат.

**Типова навчальна програма з предмета
«Основи правових знань»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Основи трудового законодавства	4	
2.	Основи цивільного законодавства	2	
3.	Основи кримінального права. Адміністративні правопорушення	2	
4.	Законодавство про залізничний транспорт	1	
5.	Основи підприємницької діяльності	2	
6.	Загальна характеристика господарських договорів	1	
7.	Окремі види господарських договорів	1	
8.	Господарсько-правова відповідальність	1	
	Всього	14	

Тема 1. Основи трудового законодавства

Право громадян на працю. Конституція України про право на працю і відпочинок. Загальна характеристика трудового законодавства відповідно до Кодексу законів про працю України. Основні трудові права і обов'язки працівників.

Трудовий договір, його зміст і форми. Строки трудового договору. Умови прийняття на роботу. Строки випробування, переведення на іншу роботу. Підстави для припинення трудового договору.

Гарантії забезпечення права на працю звільненим працівникам. Порядок їх звільнення. Правове регулювання робочого часу і часу відпочинку. Право громадян на відпочинок. Види робочого часу, обумовлені його тривалістю. Підсумковий облік робочого часу. Обмеження надурочних робіт. Час відпочинку. Щорічні та додаткові відпустки, порядок їх надання. Трудова дисципліна. Правові засоби зміцнення трудової дисципліни. Заохочення за успіхи в роботі, стягнення за порушення трудової дисципліни. Матеріальна відповідальність. Види та межі матеріальної відповідальності. Визначення розміру і порядку покриття шкоди, заподіяної працівником. Трудові спори, порядок їх розгляду. Виконання рішень комісій по трудових спорах, народного суду. Колективний договір. Поняття та зміст колективного договору, його форма і порядок укладання.

Строк чинності колективного договору, внесення змін і доповнень. Контроль за виконанням, звіти перед трудовим колективом про виконання колективного договору. Державне соціальне страхування. Кошти соціального страхування. Види забезпечення соціального страхування. Допомога у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю. Допомога з вагітності і пологів. Основні умови видачі розміру допомоги з державного соціального страхування. Закон України "Про пенсійне забезпечення". Види пенсій. Нарахування стажу роботи для призначення пенсій. Порядок призначення, виплати і порядок перерахування пенсій.

Заробітна плата. Особливості правового регулювання заробітної плати. Мінімальний розмір заробітної плати. Оплата праці за відхилення від умов праці, передбачених тарифами. Гарантійні та компенсаційні виплати. Підстави і порядок відрахувань із заробітної плати. Обмеження відрахувань і обмеження розміру відрахувань із заробітної плати.

Охорона праці. Права працівників на охорону праці під час роботи на підприємстві, пільги та компенсації за важкі і шкідливі умови праці.

Обов'язки адміністрації щодо забезпечення здорових і безпечних умов праці на підприємстві. Матеріальна відповідальність підприємств (організацій) за шкоду, заподіяну здоров'ю працівників. Охорона праці жінок. Охорона праці молоді. Пільги працівникам, що навчаються без відриву від виробництва. Права профспілок.

Тема 2. Основи цивільного законодавства

Цивільне законодавство і його роль у суспільному житті України.

Підприємства, об'єднання, концерни та інші організації як юридичні особи. Захист громадянських прав.

Право власності. Зміст і об'єкти власності. Особиста відповідальність громадян. Трудові доходи – основа особистої власності громадян. Захист прав власності.

Поняття про зобов'язання.

Тема 3. Основи кримінального права. Адміністративні правопорушення

Поняття адміністративних правопорушень. Види адміністративних стягнень і особливості їх застосування за дрібне хуліганство, пияцтво. Органи, які мають право притягати до адміністративної відповідальності. Кримінальний кодекс України. Підстави до кримінальної відповідальності. Обставини, які виключають кримінальну відповідальність. Поняття і види співучасті у злочині. Мета кримінального покарання. Призначення кримінальних покарань і звільнення від них. Кримінальна відповідальність неповнолітніх.

Тема 4. Законодавство про залізничний транспорт

Митний кодекс.

Тема 5. Основи підприємницької діяльності

Поняття та принципи підприємницької діяльності. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності. Громадянсько-правові угоди у сфері підприємницької діяльності. Зовнішньоекономічна діяльність підприємців України, митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Процесуальні форми захисту підприємницької діяльності. Вирішення спорів господарським судом. Вирішення громадянсько-правових спорів судом. Юридична відповідальність у сфері підприємницької діяльності. Оподаткування у сфері підприємницької діяльності. Державні та митні збори.

Тема 6. Загальна характеристика господарських договорів

Поняття господарських зобов'язань. Виникнення господарських зобов'язань. Забезпечення виконання зобов'язань.

Поняття господарського договору. Значення й функції господарського договору. Система господарських договорів. Порядок укладання господарського

договору. Зміст господарських договорів. Зміни та припинення дії господарських договорів.

Тема 7. Окремі види господарських договорів

Порядок укладання договорів, організація та основні умови перевезення вантажів, багажу, вантажобагажу, основні положення експлуатації під'їзних колій.

Поняття термінів: якість, стандарти, норми, правила. Законодавство про стандартизацію і сертифікацію, про державний нагляд за додержанням стандартів, норм і правил та відповідальність за їх порушення.

Поняття та функції ціни. Політика ціноутворення. Види цін, порядок їх встановлення. Правове регулювання контролю за додержанням дисципліни цін та відповідальність за її порушення. Поняття і значення “договору поставки”. Організація господарських зв'язків з поставок. Порядок і способи укладання договору поставки. Виконання договору поставки. Правові наслідки порушення договору поставки.

Поняття договору оренди. Об'єкти оренди. Сторони в договорі оренди. Порядок укладання договору оренди. Умови договору оренди. Припинення дії договору оренди. Види перевезень та їх правове регулювання.

Зміст, укладення та оформлення договорів перевезення вантажів. Виконання договорів перевезення вантажів. Відповідальність сторін за договором перевезення вантажів. Договори експедиції.

Кредитні правовідносини. Організація ощадної справи України. Готівкові розрахунки. Форми безготівкових розрахунків.

Соціально-економічна суть страхування та його правове регулювання. Страхове зобов'язання. Основні страхові поняття. Зобов'язання з добровільного та обов'язкового страхування.

Поняття та основні види зобов'язань за спільною діяльністю. Договори про спільну діяльність (просте товариство). Угоди і договори.

Тема 8. Господарсько-правова відповідальність

Поняття господарської відповідальності. Стимулююча, штрафна, компенсаційна, інформаційна, попереджуюча функції відповідальності. Підстави відповідальності. Відшкодування збитків. Штрафні санкції. Оперативно-господарські санкції.

**Типова навчальна програма з предмета
“Правила дорожнього руху”**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Загальні положення, терміни та визначення	1	
2.	Обов'язки та права пішоходів і пасажирів	1	
3.	Вимоги до водіїв мопедів, велосипедів, осіб, які керують гужовим транспортом, і погоничів тварин на залізничних переїздах	1	
4.	Регулювання дорожнього руху	1	
5.	Рух транспорту і безпека пішоходів та пасажирів	1	
6.	Заходи безпеки при знаходженні на залізничних коліях	1	
7.	Подання першої медичної допомоги під час дорожньо-транспортних пригод	1	
8.	Відповідальність за порушення правил дорожнього руху. Правила дорожнього руху на залізничних переїздах	1	
Всього		8	

Тема 1. Загальні положення, терміни та визначення

Первинний інструктаж з охорони праці в кабінеті “Правила дорожнього руху”.

Закон України «Про дорожній рух», Правила дорожнього руху як правова основа дорожнього руху, що має за мету створення безпечних умов для його учасників.

Закон України «Про дорожній рух» про порядок навчання різних груп населення Правил дорожнього руху.

Аналіз дорожньо-транспортних пригод у населеному пункті, на залізниці та причин їх виникнення.

Загальна структура і основні вимоги Правил дорожнього руху.

Порядок введення обмежень, інструкцій та інших нормативних актів до вимог Правил дорожнього руху.

Терміни та визначення, що містять Правила дорожнього руху.

Тема 2. Обов'язки та права пішоходів і пасажирів

Порядок руху пішоходів у населених пунктах.

Особливості руху пішоходів, які переносять громіздкі предмети, або осіб, які пересуваються в інвалідних колясках без двигуна, ведуть велосипед, мопед чи мотоцикл, везуть санки, візок тощо.

Порядок руху пішоходів за межами населених пунктів.

Рух пішоходів у темну пору доби та в умовах недостатньої видимості.

Рух дорогою організованих груп людей.

Особливості руху організованих груп дітей.

Пішохідний перехід. Порядок переходу проїзної частини дороги.

Поведінка пасажирів на залізничних станціях і зупинних пунктах, на зупинках маршрутного транспортного засобу з увімкненим проблисковим маячком і спеціальним звуковим сигналом.

Дії пішоходів у разі причетності до дорожньо-транспортної пригоди.

Поведінка пасажирів на зупинках маршрутного транспорту.

Правила посадки і висадки.

Права й обов'язки пасажирів у разі дорожньо-транспортної пригоди.

Тема 3. Вимоги до водіїв мопедів, велосипедів, осіб, які керують транспортом на залізничних переїздах

Віковий ценз і вимоги до водіїв велосипедів, мопедів, гужового транспорту та погоничів тварин. Технічний стан та обладнання вказаних транспортних засобів.

Розміщення транспортних засобів на проїзній частині. Випадки, коли рух вказаних транспортних засобів і прогін тварин забороняється.

Небезпечні наслідки порушення вимог до руху велосипедів, мопедів, гужового транспорту і прогону тварин.

Тема 4. Регулювання дорожнього руху

Дорожні знаки та їх значення в загальній системі організації дорожнього руху, їх класифікація.

Дорожня розмітка та її значення в загальній системі організації дорожнього руху, класифікація розмітки.

Дорожнє обладнання як допоміжний засіб забезпечення регулювання дорожнього руху на небезпечних ділянках доріг.

Типи світлофорів. Значення сигналів світлофора. Світлофори, що регулюють рух пішоходів.

Значення сигналів регулювальника:

- руки витягнуті в сторони, опущені або права рука зігнута перед грудьми;
- права рука витягнута вперед;
- рука піднята вгору;
- інші сигнали регулювальника.

Перевага сигналів регулювальника перед сигналами світлофора, дорожніми знаками і розміткою.

Тема 5. Рух транспорту і безпека пішоходів та пасажирів

Правосторонній рух транспорту. Рух у кілька рядів. Взаємна увага – умова безпеки руху.

Види і призначення попереджувальних сигналів. Правила подачі сигналів світловими покажчиками або рукою. Небезпечні наслідки порушення правил подання попереджувальних сигналів.

Швидкість руху, дистанція та інтервал.

Поняття про гальмовий шлях. Фактори, які впливають на величину гальмового шляху.

Види перехресть. Порядок руху на перехрестях. Зупинка і стоянка.

Залізничні переїзди.

Тема 6. Заходи безпеки при знаходженні на залізничних коліях

Правила безпеки на залізничних коліях.

Заходи безпеки при виявленні провисаючих або обірваних проводів та іншого пошкодження електроустановок.

Тема 7. Надання першої медичної допомоги під час дорожньо-транспортних пригод

Визначення і термінове припинення дії травмуючого фактору, вивільнення потерпілого із транспортного засобу. Надання першої медичної допомоги. Правила і засоби перенесення потерпілого. Правила і способи транспортування потерпілого на різних видах транспортних засобів.

Тема 8. Відповідальність за порушення правил дорожнього руху

Соціально-економічні і правові наслідки дорожньо-транспортних пригод і порушень Правил дорожнього руху.

Поняття і види адміністративних порушень. Кримінальна відповідальність. Відповідальність за нанесення матеріальної шкоди та шкоди природі.

**Типова навчальна програма з предмета
“Правила технічної експлуатації та інструкції”**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Правила технічної експлуатації залізниць України	10	
2.	Інструкція з руху поїздів і маневрової роботи на залізницях України	3	
3.	Інструкція з сигналізації на залізницях України	6	
4.	Правила, інструкції та накази	2	
Всього		21	

Тема 1. Правила технічної експлуатації залізниць України

Загальні обов'язки працівників залізничного транспорту.

Загальні положення. Габарит (2.5; 2.6).

Споруди і пристрої станційного господарства (5.2; 5.7; 5.8).

Споруди та пристрої сигналізації, зв'язку і обчислювальної техніки (6.1; 6.2; 6.3; 6.36).

Рухомий склад. Загальні вимоги (9.1).

Організація технічної роботи станції (15.16; 15.19; 15.22; 15.27).

Рух поїздів (16.22).

Тема 2. Інструкція з руху поїздів і маневрової роботи на залізницях України

Маневрова робота на станції. Загальні положення (12.7; 12.9; 12.42; 12.46,12.47).

Порядок проведення маневрової роботи, формування та пропускання поїздів з вагонами, завантаженими небезпечними вантажами.

Норми та основні правила закріплення рухомого складу.

Тема 3. Інструкція з сигналізації на залізницях України

Сигнали.

Ручні сигнали (4.1-4.6).

Сигнали, що застосовуються при маневровій роботі (6.1;6.4).

Звукові сигнали (8.1).

Сигнали тривоги та спеціальні покажчики (9.1-9.6).

Тема 4. Правила, інструкції та накази

Інструкція прийомоздавальника вантажу.

Інструкція з охорони праці для прийомоздавальника вантажу і багажу, затверджена наказом Укрзалізниці від 27.06.03р. №228–ЦЗ.

**Типова навчальна програма з предмета
«Комерційна експлуатація залізниць»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Основи вантажної та комерційної роботи залізниць	2	
2.	Маркетинг та прогнозування перевезень вантажів	2	
3.	Тарифи і визначення плати за вантажні перевезення	3	1
4.	Планування перевезень вантажів	2	
5.	Приймання вантажів до перевезення	2	
6.	Правила комерційного огляду поїздів та вагонів	2	
7.	Правила пломбування вагонів і контейнерів.	2	
8.	Навантаження та операції з відправлення вантажів	2	
9.	Операції під час перевезення	2	
10.	Операції після прибуття та розвантаження вантажів	2	
11.	Обслуговування залізничних під'їзних колій	2	
12.	Технічні умови навантаження та кріплення вантажів	8	
13.	Перевезення вантажів в контейнерах і пакетах	2	
14.	Правила перевезення небезпечних вантажів	2	
15.	Перевезення масових вантажів та вантажів на особливих умовах	2	
16.	Взаємодія митних органів та залізниць з митного оформлення вантажів	2	
17.	Нормативні документи, що регламентують перевезення у міжнародному сполученні	2	
18.	Правові норми і правила перевезення вантажів між країнами Співдружності Незалежних Держав (СНД)	2	
19.	Актово-претензійна робота	2	
20.	Комерційна звітність на станції з перевезень вантажів	2	
21.	Інструкція з перевезення негабаритних і великовагових вантажів залізницями України ЦД – 0055	2	
Всього		49	

Тема 1. Основи вантажної та комерційної роботи залізниць

Комерційна діяльність залізниць в умовах ринкової економіки.

Поняття перевізного процесу. Технічна та комерційна експлуатація залізниць.

Класифікація вантажних перевезень.

Структура управління контейнерними перевезеннями. Взаємодія залізниць з іншими видами транспорту в ринкових умовах.

Вантажні станції. Класифікація станцій. Порядок відкриття та закриття станцій

для комерційних операцій. Споруди та обладнання вантажного господарства. Спеціалізація вантажних станцій, спеціалізовані бази вивантаження масових вантажів.

Тема 2. Маркетинг та прогнозування перевезень вантажів

Сутність, форми та методи маркетингу. Маркетинг, як вид професійної діяльності. Мета, завдання і функції маркетингової діяльності. Основні принципи маркетингу. Класифікація маркетингу. Методи маркетингу.

Маркетинг на залізничному транспорті. Структура управління маркетингом з вантажних перевезень на залізничному транспорті. Маркетинг та комерційна діяльність. Прогнозування вантажних перевезень.

Регіональний маркетинг вантажних перевезень. Мета маркетингу. Стратегія маркетингу. Методи маркетингу. Регулювання маркетингу.

Додаткова і допоміжна діяльність залізниць. Малі підприємства на залізничному транспорті. Торгівельна, закупівельна, перевізна діяльність залізниць. Технологія оформлення торговельної, закупівельної, перевізної угоди. Договір на торговельну, закупівельну, перевізну діяльність. Відповідальність вантажовідправника і вантажоодержувача. Консалтинг у комерційній роботі залізниць.

Система фірмового транспортного обслуговування. Лізинг при допоміжній діяльності залізниць.

Тема 3. Тарифи і визначення плати за вантажні перевезення

Визначення відстані від станції до станції за Тарифним керівництвом №4 залізниць України.

Тарифні відстані.

Лабораторна робота

Округлення маси вантажів і сім платежів. Визначення плати за перевезення вантажів.

Тема 4. Планування перевезень вантажів

План перевезення вантажів та його виконання, порядок складання. Раціоналізація перевезень. Маршрутизація перевезень з місця навантаження. Зміни до плану. Облік виконання плану перевезень. Порядок оформлення планових та понадпланових перевезень.

Порядок приймання заявок на перевезення вантажів залізницею.

Тема 5. Приймання вантажів до перевезення

Транспортна характеристика вантажів. Розподіл вантажних перевезень за видами сполучень та видами відправлень. Правила приймання вантажів до перевезення. Вантажі, до навантаження яких необхідна підготовка вагонів, контейнерів відповідно до вимог, передбачених правилами перевезень небезпечних та легкогорючих вантажів.

Правила оформлення перевізних документів.

Підготовка вантажу до перевезення. Маркування вантажу.

Способи визначення маси вантажів (у тому числі тарно-штучних, лісових, нафтопродуктів тощо). Зазначення у накладній способу визначення маси вантажів. Вантажі, заборонені до спільного перевезення в одному вагоні.

Облік прийнятих до перевезення вантажів у книзі приймання вантажів до перевезення (форма ГУ-34).

Особливості приймання вантажів до перевезення при завезенні їх частинами.

Особливості заповнення перевізних документів при перевезенні вантажів залізницями, які мають різну ширину колії (Додаток 12.6 до СМГС).

Правила перевезення вантажів з оголошеною вартістю. Опис на перевезення вантажів з оголошеною вартістю.

Правила розрахунків за перевезення вантажів.

Правила обчислення термінів доставки вантажів.

Правила перевезення вантажів у супроводі провідників відправників (одержувачів).

Правила видачі вантажів.

Правила реалізації вантажів.

Правила перевезення вантажів, які замерзаються.

Правила перевезення вантажів залізничними лініями вузької колії.

Правила перевезення вантажів у спеціальних та спеціалізованих контейнерах відправників і одержувачів.

Правила перевезення вантажів, які підлягають фітосанітарному контролю.

Правила перевезення вантажів у транспортних пакетах.

Правила зберігання вантажів. Порядок охорони вантажів і об'єктів на залізничному транспорті.

Тема 6 Правила комерційного огляду поїздів та вагонів

Загальні положення про комерційний огляд поїздів. Пункти комерційного огляду поїздів. Технологічний процес роботи пунктів комерційного огляду. Порядок комерційного огляду поїздів на залізничних станціях у разі відсутності пунктів комерційного огляду. Загальні вимоги до комерційного огляду поїздів. Складання актів загальної форми. Облік комерційних несправностей у пунктах комерційного огляду (форма ГУ-98).

Вимоги до комерційного огляду поїздів по прибуттю та відправленню. Порядок дій при виявленні вагонів з комерційними несправностями, які загрожують схоронності вантажів та безпеці руху.

Порядок складання звіту про вагони та контейнери з комерційними несправностями.

Телевізійна система комерційного огляду поїздів, її складові та принцип роботи.

Технологія роботи пунктів комерційного огляду з використанням промислового телебачення, електронно-габаритного обладнання та відеоконтрольної техніки.

Охорона праці при комерційному огляді поїздів та вагонів.

Тема 7. Правила пломбування вагонів і контейнерів

Правила пломбування вагонів і контейнерів. Знаки на пломбах та запірно-пломбувальних пристроях (ЗПП). Вимоги до пломбувального дроту та пломбувальних лещат.

Спосіб накладання ЗПП на вагони і контейнери. Ознаки, що характеризують несправність ЗПП.

ЗПП для пломбування вагонів та контейнерів: їх конструкція та принцип роботи. ЗПП та порядок пломбування ними спеціалізованих цистерн. Електронні запірно-пломбувальні пристрої, принцип роботи.

Несправності пломб та запірно-пломбувальних пристроїв.

Порядок заповнення „Книги пломбування вагонів (контейнерів)” (форма ГУ-37).

Перелік вантажів, які дозволяється перевозити без пломб. Порядок накладання закруток на вагони.

Відповідальність прийомоздавальника за схоронність вантажу.

Охорона праці при встановленні запірно-пломбувальних пристроїв.

Тема 8. Навантаження та операції з відправлення вантажів

Підготовка вагонів під навантаження. Пред'явлення вагонів до технічного та комерційного огляду.

Документи, які супроводжують вагони при перевезенні: накладна, дорожня відомість, вагонний лист, сертифікат про походження вантажу, митна декларація, фітосанітарне свідоцтво, рахунок-фактура, свідоцтво якості та інші документи.

Відповідальність залізниць за подачу під навантаження неочищених вагонів.

Загальні відомості про натурний лист поїзда, вагонний лист. Інструкція про складання натурних листів. Загальномережева розмітка.

Контрольні зважування та перевірка повноти завантаження вагонів. Оформлення їх результатів.

Правила перевезень вантажів маршрутом відправника.

Відповідальність за затримку вагонів під вантажними операціями.

Товарні контори, станційні технологічні центри обробки поїзної інформації та перевізних документів (СТЦ). Технологічний центр з обробки перевізних документів (ТехПД), призначення та операції, що виконуються ним.

Тема 9. Операції під час перевезення

Огляд вагонів у комерційному та технічному відношенні.

Порядок заповнення перевізних документів станціями під час перевезення.

Облік переходу вагонів із залізниці на залізницю.

Перевірка і визначення маси навалочних вантажів на вагонних вагах під час перевезення. Правила переадресування вантажів. Сортування контейнерів; організація роботи вантажосортувальних платформ (площадок). Способи сортування. Заходи зі скорочення сортувальних операцій під час перевезення. Перевірка і визначення маси вантажу під час перевезення при технічній або комерційній несправності вагона. Документальне оформлення цих операцій.

Тема 10. Операції після прибуття та розвантаження вантажів

Інформація про підхід поїздів і вантажів. Повідомлення одержувачів про прибуття вантажів та подавання вагонів під вивантаження.

Приймання поїзда і перевізних документів на станції призначення.

Огляд вагонів перед вивантаженням, порядок знімання ЗПП (пломб). Перевірка прийомоздавальником маси, кількості місць і стану вантажів. Дії прийомоздавальника вантажу при виявленні надлишку, нестачі, зіпсованості та пошкодження вантажів.

Вивантаження вантажів. Маркування вивантажених вантажів. Реєстрація вивантажених вантажів у Книзі вивантаження вантажів (форма ГУ-44). Порядок заповнення перевізних документів на станції призначення.

Порядок вивантаження на склади залізниць та підприємств. Контроль прийомоздавальника за повнотою вивантаження і очищення вагонів.

Правила видачі вантажів. Оформлення видачі вантажів у товарній конторі. Особливості видачі лісових, небезпечних та імпорتنих вантажів.

Видача вантажів, які прибули маршрутами за однією накладною. Особливості видачі вантажів за досильними документами.

Особливості видачі вантажів, які вивантажуються вантажоодержувачем. Обов'язки вантажоодержувачів щодо збереження вагонів.

Порядок видачі вантажів без перевірки маси.

Вивезення вантажу зі станції за накладними. Відмітка у накладній і в „Книзі вивантаження вантажів” про видачу вантажів. Видача вантажів частинами.

Оформлення здавання вагонів.

Незапитані вантажі. Правила реалізації незапитаних вантажів. Передача незапитаних вантажів на спеціальні склади. Акт передачі і оцінки вантажів.

Тема 11. Обслуговування залізничних під'їзних колій

Правила обслуговування залізничних під'їзних колій. Характеристика і класифікація під'їзних колій. Межа під'їзної колії. Порядок обслуговування і організація руху на під'їзних коліях.

Договори про експлуатацію під'їзних колій і договори про подавання та забирання вагонів. Порядок подавання та забирання вагонів. Терміни виконання вантажних операцій. Вантажні фронти, їх спеціалізація. Порядок визначення розмірів вантажних фронтів.

Облік часу перебування вагонів на під'їзних коліях. Порядок оформлення актів про затримку вагонів.

Завантаження вагонів на під'їзних коліях та складах відправника. Порядок приймання завантажених вагонів до перевезення. Перевірка правильності завантаження вагонів. Охорона праці при виконанні робіт.

Єдиний технологічний процес роботи станції та під'їзних колій.

Тема 12. Технічні умови навантаження і кріплення вантажів

Технічні умови навантаження і кріплення вантажів.

Загальні положення про навантаження і кріплення вантажів. Технічні вимоги до встановлення маси пакету вантажу, окремих вантажних місць, застосування підкладок та прокладок. Способи розміщення і кріплення вантажів, передбачених і не передбачених Технічними умовами.

Зональний габарит навантаження. Пільговий габарит навантаження.

Поняття про місцеві Технічні умови і сфери їх дії. Особливості навантаження і кріплення довгомірних вантажів на зчехах. Види турнікетів, принцип їх дії. Значення дотримання вимог до висоти опорних підкладок (турнікетів).

Обов'язки вантажовідправників з дотримання Технічних умов навантаження і кріплення вантажів, контроль з боку залізниць, відмітки у перевізних документах.

Технічні умови розміщення та кріплення вантажів у критих вагонах.

Технічні умови розміщення та кріплення лісоматеріалів.

Технічні умови розміщення та кріплення залізобетонних, азбестоцементних та інших виробів і конструкцій, металовиробів та металолому.

Технічні умови розміщення на рухомому складі вантажів дрібних фракцій, які перевозяться без тари.

Розміщення та кріплення вантажів у ящиках і не упакованих, з плоскими опорами та вантажів циліндричної форми.

Порядок розміщення і кріплення машин на залізничному та гусеничному ході.

Розміщення та кріплення контейнерів та соломи у вагонах відкритого типу.

Поняття про негабаритні вантажі, ступені негабаритності. Особливості навантаження і перевезення вантажів кожного ступеня негабаритності. Контроль за станом негабаритних вантажів при перевезенні. Забезпечення безпеки руху при перевезенні негабаритних вантажів.

Вимоги Технічних умов щодо забезпечення збереження рухомого складу при вантажно-розвантажувальних операціях.

Тема 13. Перевезення вантажів у контейнерах та пакетах

Перевезення тарно-штучних вантажів. Поняття про тарно-штучні вантажі, визначення маси, їх завантаження та вивантаження.

Перевезення вантажів у контейнерах. Поняття про контейнерну транспортну систему (КТС). Правила перевезень вантажів в універсальних контейнерах. Правила перевезення вантажів у спеціальних та спеціалізованих контейнерах відправників і одержувачів. Особливості заповнення перевізних документів при перевезенні вантажів у контейнерах (комплект перевізних документів форми ГУ-29К). Укладання та кріплення вантажів у контейнерах.

Автоматизована система управління контейнерним пунктом (АСУ КП). План формування контейнерів. Автоматизована система розрахунку мережевого плану формування вагонів з контейнерами. Правила перевезення вантажів у великотоннажних контейнерах. Організація роботи контейнерних пунктів, контейнерних площадок. Економічна ефективність контейнерних перевезень.

Тема 14. Правила перевезення небезпечних вантажів

Перевезення небезпечних вантажів залізницями країн учасниць Співдружності.

Перевезення небезпечних вантажів: між країнами, залізницями учасницями “Соглашения о международном грузовом сообщении” (СМГС), у прямому змішаному залізнично-водному сполученні; наливом.

Відповідальність залізниць, вантажовідправників, вантажоотримувачів за недотримання вимог Правил.

Класифікація небезпечних вантажів. У відповідності до ГОСТ 19433-88 “Грузы опасные. Классификация и маркировка.”

Допустимі до перевезення небезпечні вантажі.

Оформлення перевізних документів.

Супроводження небезпечних вантажів.

Перевезення небезпечних вантажів у критих вагонах і контейнерах.

Підготовка вантажу до перевезення, згідно з ГОСТОМ 26319-84 “Грузы опасные. Упаковка.” Вимоги до тари та упаковки. Маркування відповідно до ГОСТ 14192-77 “Маркировка грузов.” Нанесення знаків безпеки, їх види.

Вимоги до вагонів і контейнерів під час перевезення, розміщення у них небезпечних вантажів. Підготовка вагонів та контейнерів до перевезення небезпечних вантажів. Спеціальні контейнери-цистерни для перевезення рідких небезпечних вантажів. Розміщення, кріплення небезпечних вантажів у критих вагонах, контейнерах, у вагонах відкритого типу.

Приймання та видача небезпечних вантажів.

Спільне перевезення небезпечних вантажів.

Перевезення небезпечних вантажів у дрібному розфасуванні.

Повернення порожньої тари.

Спеціальні умови перевезення небезпечних вантажів.

1. Гази скраплені, зріджені та розчині під тиском.
2. Легкозаймисті рідини.
3. Легкозаймисті тверді речовини, самозаймисті речовини та речовини, що виділяють займисті гази при взаємодії з водою;
 - а) легкозаймисті тверді речовини,
 - б) самозаймисті речовини,
 - в) речовини, що виділяють займисті гази при взаємодії з водою.
4. Окислюючі речовини та пероксиди:
 - а) окислюючі речовини,
 - б) органічні пероксиди.
5. Отруйні та інфекційні речовини:
 - а) отруйні речовини,
 - б) інфекційні речовини.
6. Їдкі або корозійні речовини.
7. Інші небезпечні речовини.

Перевезення небезпечних вантажів класу 1.

Положення про перевезення небезпечних вантажів. Спільне перевезення небезпечних вантажів. Підготовка вантажу до перевезення.

Упаковка. Маркування.

Заявки на перевезення та оформлення перевізних документів. Підготування і подача вагонів під навантаження.

Завезення, навантаження, вивантаження і перевантаження вибухових матеріалів (ВМ).

Місцева інструкція з перевезення ВМ.

Формування поїздів, у складі яких є ВМ, і порядок виконання маневрових робіт з вагонами, завантаженими ВМ. Рух поїздів з ВМ.

Технічне обслуговування. Усунення несправностей і ремонт вагонів під час перевезення.

Охорона та супроводження.

Особливості перевезення вибухових матеріалів військовими ешелонами і транспортами.

Протипожежні попереджувальні заходи.

Перевезення небезпечних вантажів класу 7 (радіоактивні матеріали).

Положення про перевезення радіоактивних матеріалів. Основні поняття і визначення. Керівні документи Укрзалізниці із забезпечення безпеки при транспортуванні радіоактивних вантажів.

Вимоги до транспортних пакувальних комплектів і радіаційних упаковок.

Організація перевезення радіаційних вантажів.

Перевезення радіаційних вантажів в універсальних контейнерах залізниць. Перевезення радіаційних вантажів пасажирськими поїздами.

Перевезення зворотної тари з-під радіоактивних матеріалів.

Умови тимчасового зберігання радіоактивних вантажів на станції.

Технічне обслуговування та ремонт вагонів для перевезення небезпечних вантажів.

Порядок пред'явлення до обслуговування вагонів під навантаження небезпечних вантажів. Допуск спеціальних вагонів вантажовідправників (вантажоотримувачів) для перевезення небезпечних вантажів. Технічне обслуговування. Особливості огляду та ремонту вагонів з небезпечними вантажами у дорозі.

Правила охорони праці та порядок ліквідації транспортних подій з небезпечними вантажами при перевезенні їх залізницями.

Порядок залучення спеціальних служб. Нестандартні ситуації. Основні заходи щодо їх ліквідації.

Керівні документи Міністерства транспорту та зв'язку України та Укрзалізниці із забезпечення безпеки при транспортуванні небезпечних вантажів залізницею.

Дії прийомоздавальника вантажу та багажу в нестандартних ситуаціях.

Тема 15. Перевезення масових вантажів та вантажів на особливих умовах

Правила перевезення вантажів у супроводі провідників відправників (одержувачів). Перелік вантажів, які перевозяться у супроводі провідників, особливості обладнання вагонів, розміщення вантажів. Порядок оформлення перевізних документів. Місце для проїзду провідника та його обов'язки. Передача провіднику і приймання від нього обладнання вагона за описом, дії прийомоздавальника у разі не збереження вантажів.

Розміщення та кріплення контейнерів у вагонах. Обслуговування вагонів при перевезенні.

Правила перевезення вантажів навалом і насипом. Характеристика вантажів, умови їх перевезення.

Засоби профілактики проти замерзання. Оформлення перевезення вантажів, що змерзаються.

Перевезення хлібних вантажів. Характеристика вантажів. Технічні умови на перевезення хлібних вантажів. Підготовка вагонів під навантаження. Особливості приймання, зважування та перевезення хлібних вантажів.

Перевезення вантажів у вагонах відкритого типу. Характеристика вантажів. Підготовка вантажів до перевезення і забезпечення збереження вагонів при вантажних операціях.

Правила перевезення тварин, птахів, рослин залізничним транспортом. Оформлення перевізних документів. Поняття про ветеринарне свідоцтво та ветеринарний сертифікат, їх призначення.

Правила перевезення вантажів, які підлягають контролю Укрголовдержкарантину. Основні положення правил перевезення посадкового, посівного матеріалу, рослин і підконтрольних карантину сільськогосподарської продукції та лісоматеріалів із зон, які перебувають під карантинном, а також перевезення імпорتنних, експортних та транзитних рослинних багажів, які підлягають контролю. Оформлення перевізних документів.

Правила перевезення швидкопсувних вантажів. Номенклатура та особливості перевезення швидкопсувних вантажів. Вагони. Обладнання для обслуговування перевезень. Підготовка та прийом до перевезення швидкопсувних вантажів. Способи навантаження. Вимоги до розташування та укладання швидкопсувних вантажів. Терміни транспортабельності та їх визначення. Організація перевезень окремих видів швидкопсувних вантажів (плодів, овочів, молочних продуктів, м'яса та м'ясопродуктів, риби, рибопродуктів тощо). Перевезення швидкопсувних вантажів у рефрижераторних вагонах. Оформлення перевізних документів.

Військові перевезення. Основні поняття. Військовий ешелон, транспорт, команда. Підготовка обладнання вагонів. Місця навантаження і розвантаження. Особливості навантаження і кріплення вантажів.

Оформлення військових перевезень та військові перевізні документи.

Правила перевезення автотракторної техніки. Порядок підготовки приймання до перевезення в універсальних та спеціалізованих вагонах і видача. Особливості перевезення автопоїздів та контрейлерів.

Перевезення вантажів залізничними лініями вузької колії та споруджуваними лініями. Основні положення . Оформлення перевізних документів.

Перевезення вантажів у прямому змішаному залізнично-водному сполученні. Пункти перевалки. Форми перевізних документів та їх оформлення.

Тема 16. Взаємодія митних органів та залізниць з митного оформлення вантажів

Основні документи митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України.

Митний кодекс. Основні положення Митного кодексу.

Взаємодія митних органів та залізниць. Митна територія та митний кордон. Прикордонні станції та їх основні функції. Митниця та митні пости.

Правила переміщення через митний кордон товарів та транспортних засобів. Реімпорт товарів. Склад тимчасового зберігання вантажів. Митний склад. Переробка товарів під митним контролем. Тимчасовий ввіз (вивіз).

Вільна митна зона. Ліцензійний склад експортних товарів. Реекспорт товарів. Перевезення експортних та імпорتنних вантажів залізницею. Митне оформлення вантажів.

Положення про внутрішній митний транзит. Правила заповнення транзитного документу. Умови перевезень транзитних вантажів митною територією України. Процедура внутрішнього митного транзиту.

Порядок взаємодії митниць і залізниць при переміщенні через митний кордон товарів та інших предметів у вантажних залізничних поїздах (Наказ Державної митної служби України та Міністерства транспорту України від 28.05.04р. №399/442 „Про внесення змін до Порядку взаємодії митниць і залізниць України при переміщення

через митний кордон товарів та інших предметів у вантажних залізничних поїздах.”).

Порядок митного оформлення вантажів. Умови перевезення вантажів під митним контролем. Порядок митного оформлення при ввезенні вантажів на митну територію України. Порядок митного оформлення при вивезенні вантажів за межі України. Правила митного оформлення транзитних вантажів. Правила митного оформлення при переадресуванні вантажів. Порядок митного огляду вантажів, накладання та зняття засобів ідентифікації. Митний контроль у разі відчеплення вагонів і порядок повернення помилково направлених вантажів. Вилучення вантажів. Відповідальність залізниць за вилучені вантажі.

Тема 17. Нормативні документи, які регламентують перевезення у міжнародному сполученні

Угода про міжнародне залізничне вантажне сполучення (СМГС). Службова інструкція до Угоди про міжнародне залізничне вантажне сполучення (СІ до СМГС).

Єдиний транзитний тариф (ЄТТ).

Міжнародний транзитний тариф (МТТ).

Правила користування вагонами у міжнародному вантажному сполученні (ППВ).

Правила розрахунків до Угод про міжнародне пасажирське і залізничне вантажне сполучення.

Прикордонні угоди, укладені між залізницями суміжних держав.

Тема 18 Правові норми і правила перевезення вантажів між країнами Співдружності Незалежних Держав (СНД)

Нормативні документи, що регламентують перевезення вантажів залізницями країн Співдружності Незалежних Держав.

Рада залізничного транспорту держав-учасниць Співдружності.

Особливості і правила оформлення перевізних документів при перевезенні вантажів між станціями залізниць держав-учасниць Співдружності. Порядок передачі вагонів і контейнерів з вантажами через міждержавні перехідні пункти суміжних держав-учасниць Співдружності. Перевезення вантажів у залізнично-паромних сполученнях.

Тема 19. Актово-претензійна робота

Порядок оформлення та розслідування випадків незбереження вантажів. Складання, облік та розслідування комерційних актів. Розшук вантажів. Інструкція з розшуку вантажів на залізницях. Порядок пред'явлення, розгляду претензій та позовів.

Тема 20. Комерційна звітність станції з перевезень вантажів

Види і форми станційної звітності про перевезення вантажів. Форми бланків первинної облікової документації; порядок їх отримання, зберігання та витрати.

Звітність про видані вантажі. Звітність про вантажі, прийняті до відправлення та завантажені у вагони.

Облік навантаження та розвантаження. Автоматизація контрольно-облікових операцій.

Касова звітність.

Тема 21. Перевезення негабаритних та великовагових вантажів

Порядок перевірки розміщення і кріплення негабаритних та великовагових вантажів. Загальні вимоги до розміщення і кріплення негабаритних та великовагових вантажів на відкритому рухомому складі.

**Типова навчальна програма з предмета
«Основи товарознавства та державні стандарти на тару та упаковку»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Основи товарознавства	2	
2.	Стандартизація. Сертифікація. Стандарти на тару та упаковку	3	
3.	Поняття про тарифи на вантажні перевезення	2	
	Всього	7	

Тема 1. Основи товарознавства

Суть товарознавства. Основні відомості про товарознавство харчових продуктів, промислових товарів, лісової та паперової продукції, нафтопродуктів. Поняття про асортимент зазначених товарів та продукції. Показники якості товарів і продукції, поняття про методи перевірки. Маркування товарів та продукції; документи, що свідчать про основні умови постачання товарів та продукції виробничо-технічного призначення.

Поняття про порядок прийняття товарів і продукції за кількістю та якістю.

Тема 2. Стандартизація. Сертифікація. Стандарти на тару та упаковку

Суть та призначення стандартів. Категорії стандартів: державні, відомчі. Основні відомості щодо розробки, затвердження, реєстрації та опублікування стандартів. Сфера дії кожного з них. Система інформації про чинні стандарти, нові стандарти та про зміни у стандартах або самих стандартів. Стандарти з охорони праці і безпеки руху поїздів. Організація державного нагляду та відомчого контролю за впровадженням та дотриманням стандартів.

Відповідальність підприємств за випуск продукції, яка не відповідає стандартам. Система управління якістю робіт. Форми та методи контролю якості. Оцінка рівня якості продукції. Атестація виробів. Організація технічного контролю на підприємствах.

Державне прийняття продукції. Економічна ефективність підвищення якості.

Стандарти на тару та упаковку. Основні положення і вимоги.

Поняття про упаковку і тару (транспортну і споживчу). Основні вимоги до тари дерев'яної, паперової, картонної, металевої, скляної, полімерної тощо. Методи випробування тари.

Використання стандартів при пакуванні, маркуванні, перевезенні, зберіганні. Користування стандартами при оформленні та розслідуванні випадків втрати, пошкодження, вантажів та проведенні експертиз.

Тема 3. Поняття про тарифи на вантажні перевезення

Поняття про тарифи. Принципи використання тарифної системи на залізницях. Види вантажних тарифів. Тарифні ставки та їх диференціація. Перевізні плата та

збори. Особливі та виключні тарифи. Договірні тарифи. Індксація тарифів. Тарифна номенклатура вантажів, розподіл вантажів за групами і позиціями. Тарифні схеми.

Тарифні відстані. Поняття про таксування. Необхідні дані для таксування. Правила визначення тарифних відстаней.

Багажні тарифи та збори. Перевізні документи на багаж та вантажобагаж. Багажна та вантажобагажна квитанції. Тариф вантажобагажу.

Збір за оголошену вартість та зберігання. Оплата послуг за оформлення багажу та вантажобагажу. Квитанції різних зборів. Тарифи на транспортно-експедиційні послуги. Фіксовані ставки.

**Типова навчальна програма з предмета
«Технічні засоби для виконання вантажних і комерційних операцій. Вагове господарство»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Вантажні станції, райони, склади, контейнерні пункти	3	
2.	Вагове господарство	3	
3.	Механізація вантажної роботи	3	
4.	Перевізні пристосування	1	
5.	Технічні умови розміщення і кріплення вантажу на відкритому рухомому складі	2	
6.	Вантажні вагони	2	
	Всього	14	

Тема 1. Вантажні станції, райони, склади, контейнерні пункти

Призначення та технічне оснащення вантажних станцій, районів. Характер операцій, організація заїзду та виїзду автотранспорту. Вантажні райони у великих вузлах та містах.

Контейнерні пункти, організація їх роботи. Особливості роботи контейнерних пунктів в умовах автоматизованої системи управління (АСУ) на базі міні- та мікро-ЕВМ (АСУ КП).

Склади загального користування. Криті склади, криті і відкриті платформи, сортувальні платформи, майданчики для переробки та збереження сипучих та великовагових вантажів. Спеціалізація складів та площадок. Нові типи складів. Склади зі стелажним зберіганням вантажів. Вимоги до складів, призначених для зберігання небезпечних вантажів. Умови зберігання міндобрив.

Основні відомості про системи охоронно-пожежної сигналізації. Оснащення складів засобами пожежегасіння. Раціональне розміщення вантажів на складах з дотриманням правил охорони праці та пожежної безпеки.

Тваринонавантажувальні та тваринорозвантажувальні платформи, тваринозагонні двори, пункти водопою тварин; основні принципи розміщення їх на мережі залізниць; короткі відомості з їх обладнання.

Дезпромстанції, дезпромпункти, пункти промивки: їх призначення, принцип роботи.

Інструкція з ветеринарно-санітарної обробки вагонів після перевезення тварин, продуктів та сировини тваринного походження.

Тема 2. Вагове господарство

Обов'язки залізниць, вантажоодержувачів (вантажовідправників) із оснащення вагами місць навантаження та вивантаження. Інструкція про порядок застосування засобів ваговимірювальної техніки на залізничному транспорті. Види, типи конструкцій та принцип дії ваг. Визначення маси вантажу. Організація технічного

обслуговування ваг. Види перевірки та технічного обслуговування ваг, терміни проведення. Місце накладання державних повірочних клейм та їх зберігання.

Загальні відомості про елеваторні типи та види ваг. Метрологічний нагляд і відомчий контроль за ваговимірвальними приладами. Технічний паспорт ваг, його зміст, зберігання.

Технологія зважування вантажів та рухомого складу. Види вантажів (вагонів), які зважують з розчепленням, з перевіркою маси тари вагонів. Порядок реєстрації результатів зважування вантажів та вагонів.

Виявлення несправностей ваг. Дії прийомоздавальника у разі несправностей ваг, а також при виникненні конфліктів і сумнівів з питань використання ваг та вірності їх показань.

Нова техніка у ваговому господарстві.

Тема 3. Механізація вантажної роботи

Структура управління вантажною роботою. Основні напрями в організації вантажної роботи.

Поняття про механізовані вантажні дистанції: завдання, структура та оснащеність.

Основні види механізмів: підйомні крани, транспортери, електронавантажувачі та автонавантажувачі, ковшові та тракторні навантажувачі, вагоноперекидачі тощо.

Використання механізмів.

Естакадні колії, бункерні установки та інші пристосування; призначення та принципи роботи. Засоби відновлювання сипучості вантажів, які змерзлись.

Тема 4. Перевізні пристосування

Види перевізних пристосувань, які надаються вантажовідправником, відомості про їх призначення.

Обов'язки залізниць з видачі вантажовідправникам перевізних пристосувань. Порядок видачі їх вантажовідправникам та отримання від вантажоодержувачів. Облік наявності та використання перевізних пристосувань. Правила застосування та пакування вантажів інвентарними, стандартними, металевими стяжками та стропами.

Тема 5. Технічні умови розміщення і кріплення вантажу на відкритому рухомому складі

Загальні вимоги до розміщення і кріплення вантажу у вагонах.

Перевезення вантажів, які не передбачені Технічними умовами.

Порядок розробки Технічних умов розміщення і кріплення вантажів та заповнення відповідних документів.

Тема 6. Вантажні вагони

Види вантажних вагонів та їх експлуатаційні характеристики.

**Типова навчальна програма з предмета
«Організація роботи прийомоздавального вантажу і багажу»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Автоматизовані робочі місця на станції. Взаємодія з АСК ВПУЗ	5	2
2.	Автоматизоване робоче місце прийомоздавального	9	6
	Всього	14	8

Тема 1. Автоматизовані робочі місця на станції. Взаємодія з АСК ВПУЗ

АРМ товарного касира (АРМ ТВК). АРМ прийомоздавального. АС Месплан. Взаємодія АРМ ТВК, АРМ прийомоздавального та АС Месплан з АСК ВПУЗ.

Автоматизована система паспортизації, експлуатації, контролю під'їзних колій промислових підприємств (АС ПЗПК) та її взаємодія з АРМ прийомоздавального.

Практичні роботи:

1. Основи роботи з АС Месплан.
2. Основи роботи з підсистемами АС ПЗПК (письмові угоди, місця загального користування).

Тема 2. Автоматизоване робоче місце прийомоздавального

АРМ прийомоздавального. Комплекс технічного, інформаційного і програмного забезпечення; його призначення в умовах комплексної автоматизації комерційного господарства.

Нормативно-довідкова інформація. Основні положення.

Оформлення пам'яток ф.ГУ-45, ф.ГУ-45к, актів загальної форми ГУ-23, формування відомостей плати ф.ГУ-46, запит вагонних листів через АРМ прийомоздавального.

Довідки, що видаються через АРМ прийомоздавального.

Практичні роботи:

1. Оформлення пам'яток ф.ГУ-45. Розрахунок відомості плати ф.ГУ-46.
2. Складання актів ф.ГУ-23 та актів на затримку ф.ГУ-23а.
3. Розрахунок часу відповідального простою при подачі вагонів у кількості, що перевищує переробну спроможність.
4. Оформлення пам'яток ф.ГУ-45, складання актів ф.ГУ-23. Розрахунок відомості плати ф.ГУ-46 з врахуванням актів ф.ГУ-23 і включенням маневрової роботи.
5. Оформлення пам'яток ф.ГУ-45к, розрахунок відомості плати ф.ГУ-46к.
6. Складання на комп'ютері аналогу книги вивантаження вантажів ф.ГУ-44.

**Типова навчальна програма з предмета
«Загальний курс залізниць»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Значення транспорту у розвитку економіки України	1	
2.	Структура управління залізничним транспортом	1	
3.	Залізнична колія	2	
4.	Рухомий склад	3	
5.	Роздільні пункти	2	
6.	Пристрої сигналізації, зв'язку та енергопостачання електрифікованих залізниць	2	
7.	Автоматизована система управління на залізничному транспорті (АСУ)	2	
	Всього	14	

Тема 1. Значення транспорту у розвитку економіки України

Роль залізничного транспорту у розвитку економіки. Завдання залізничного транспорту у забезпеченні потреб у перевезеннях.

Тема 2. Структура управління залізничним транспортом

Залізничний транспорт як багатогалузеве господарство. Структура управління.

Тема 3. Залізнична колія

Основні елементи залізничної колії. Габарити. План і профіль колії. Земляне полотно і штучні споруди. Верхня будова колії. Стрілочні переводи, переїзди, мости, тунелі.

Тема 4. Рухомий склад

Загальні відомості про рухомий склад. Розподіл локомотивів за видами тяги і родом робіт. Характеристика сучасного локомотивного парку. Загальні відомості про вагонний парк. Пасажирські вагони.

Характеристика парку вантажних вагонів: криті, платформи, напіввагони, цистерни. Ізотермічні та інші вагони спеціального призначення. Основні вузли вагонів.

Поняття про технічні характеристики вагонів. Поняття про вантажопідйомність і місткість вагонів.

Поняття про технічне обслуговування і комерційний огляд. Вимоги до комерційного огляду різних типів вагонів у залежності від видів вантажів.

Знаки та надписи на вагонах і контейнерах. Нумерація вагонів вантажного парку і контейнерів. Основні технічні характеристики вагонів, закодовані в його номері.

Тема 5. Роздільні пункти

Призначення і види роздільних пунктів.

Тема 6. Пристрої сигналізації, зв'язку та енергопостачання електрифікованих залізниць

Значення пристроїв сигналізації, централізації, блокування (СЦБ) та зв'язку для організації і регулювання руху поїздів; їх види, коротка характеристика.

Пристрої СЦБ і зв'язку на станціях. Сигнали: класифікація і призначення.

Загальні відомості про пристрої контактної мережі.

Тема 7. Автоматизована система управління на залізничному транспорті

Автоматизована система керування вантажними перевезеннями Укрзалізниці (АСК ВП УЗ). Загальна структура та основи побудови АСК ВП УЗ. Вихідні форми та документи.

Автоматизовані робочі місця прийомоздавальника з АСК ВП УЗ.

Взаємодія АРМ прийомоздавальника з АСК ВП УЗ.

**Типова навчальна програма з предмета
«Охорона праці»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		всього	з них на лабораторно-практичні роботи
1.	Правові та організаційні основи охорони праці	3	
2.	Основи безпеки у галузі. Загальні відомості про потенціал небезпек. Психологія безпеки праці. Організація роботи з охорони праці .	8	
3.	Основи пожежної безпеки. Вибухонебезпека виробництва і вибухозахист.	2	
4.	Основи електробезпеки	2	
5.	Основи гігієни праці та виробничої санітарії. Медичні огляди	3	
6.	Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках.	3	
	Підсумкова атестація з предмета	2	
	Всього	23	

Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці

Зміст поняття «охорона праці », соціально – економічне значення охорони праці. Мета і завдання предмета «Охорона праці», обсяг, зміст і порядок його вивчення.

Основні законодавчі акти з охорони праці та безпечної діяльності підприємств: Конституція України, Кодекс законів України про працю, Закони України “Про охорону праці”, “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності”, “Про пожежну безпеку”, “Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення”, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві.

Основні завдання охорони праці: створення системи правових, соціально-економічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров’я і працездатності людини в процесі трудової діяльності, зниження та усунення небезпечних та шкідливих виробничих факторів, створення ефективних засобів захисту працюючих.

Основні нормативно-правові акти з охорони праці. Право громадян на охорону праці при укладанні трудового договору. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Тривалість робочого дня працівників. Колективний договір, його укладання і виконання. Права працівників на охорону праці під час роботи на підприємстві, на пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок і неповнолітніх. Відповідальність за порушення законодавства про працю, охорону праці, нормативно-правових актів з охорони праці.

Державне управління охороною праці. Соціальна політика щодо атестації робочих місць за умовами праці на відповідність вимогам нормативно-правових актів з охорони праці.

Державний нагляд за охороною праці. Органи державного нагляду за охороною праці. Громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці, повноваження і права профспілок та уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці.

Навчання з питань охорони праці. Типове положення про порядок навчання і перевірку знань з питань охорони праці, яке встановлює порядок і види інструктажів з охорони праці, форми перевірки знань працівників і посадових осіб.

Порядок забезпечення працівників засобами індивідуального та колективного захисту.

Поняття про виробничий і побутовий травматизм і профзахворювання. Безпека праці і здоровий спосіб життя. Алкоголізм і виробнича безпека. Професійні захворювання і професійні отруєння. Основні причини травматизму і професійних захворювань на виробництві. Основні заходи запобігання травматизму та захворюванням на виробництві: організаційно-технічні, санітарно-гігієнічні, лікувально-профілактичні. Загальнобов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. Соціальна і медична реабілітація працівників. Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві.

Тема 2. Основи безпеки праці у галузі. Загальні відомості про потенціал небезпек. Психологія безпеки праці. Організація роботи з охорони праці

Загальні питання безпечного ведення робіт у галузі.

Захист від дії хімічних та біологічних чинників в разі аварій відповідно виробництва в галузі.

Засоби колективного та індивідуального захисту прийомоздавальника вантажу і багажу.

Спецодяг та спецвзуття. Дотримання санітарно-гігієнічних норм на робочому місці.

Основні вимоги безпечного проведення робіт із застосуванням засобів праці в зоні механізмів, що рухаються та електроустаткування.

Загальні питання безпеки праці. Перелік робіт з підвищеною небезпекою, для проведення яких потрібне спеціальне навчання і щорічна перевірка знань з охорони праці.

Загальні відомості про потенціал небезпек. Основні небезпеки під час проведення робіт за професіями в галузі.

Роботи з підвищеною небезпекою в галузі. Вимоги безпеки праці при експлуатації машин, механізмів, обладнання та устаткування, які відносяться до даної професії. Захист від дії хімічних і біологічних чинників. Зони безпеки та їх огороження. Світлова і звукова сигналізація. Попереджувальні надписи, сигнальні фарбування. Знаки безпеки.

Засоби колективного та індивідуального захисту від небезпечних і шкідливих виробничих факторів у галузі. Спецодяг, спецвзуття, та інші засоби індивідуального захисту. Захист від шуму, пилу, газу, вібрації, несприятливих метеорологічних умов.

Мікроклімат виробничих приміщень. Прилади контролю безпечних умов праці, порядок їх використання.

Правила та заходи щодо попередження нещасних випадків і аварій. Вимоги нормативно-правових актів з охорони праці щодо безпечного проведення навчання в навчальних, навчально – виробничих приміщеннях навчальних закладів та безпечного проведення робіт із застосуванням засобів праці на виробництві відповідної галузі під час виробничої практики.

Фізіологічна та психологічна основа трудового процесу (безумовні та умовні рефлекси, їх вплив на безпеку праці).

Психологія безпеки праці. Пристосування людини до навколишніх умов в процесі праці (почуття, сприймання, увага, пам'ять, уява, емоції) та їх вплив на небезпеку праці.

Психофізичні фактори умов праці (промислова естетика, ритм і темп рухів, виробнича гімнастика, кімнати психологічного розвантаження) та їх вплив на безпеку праці.

Вимоги нормативно – правових актів про охорону праці щодо безпеки виробничих процесів, обладнання, будівель і споруд.

Перелік робіт з підвищеною небезпекою та робіт, для яких є потреба в професійному доборі; організація безпеки праці на таких роботах згідно з нормами та правилами.

Прилади контролю безпечних умов праці. Світлова та звукова сигналізація. Запобіжні написи, сигнальне пофарбування. Знаки безпеки.

Організація роботи з охорони праці. Організація ведення робіт з підвищеною небезпекою або таких, де є потреба в професійному доборі.

Запобігання виникненню аварій техногенного характеру. План евакуації з приміщень у разі аварії.

Безпечна організація і утримання робочого місця прийомоздавальника вантажу і багажу. Безпечні прийоми і методи праці на робочому місці. Вимоги до організації робочого місця прийомоздавальника вантажу і багажу та проходів до нього. Дії прийомоздавальника вантажу і багажу під час виникнення небезпечної ситуації на робочому місці.

Основні небезпечні виробничі фактори під час виконання робіт прийомоздавальником вантажу і багажу.

Ознайомлення з типовою інструкцією щодо безпеки праці, умовами і прийомами безпечної роботи під час виконання прийомоздавальником вантажу і багажу робіт. Причини і види травматизму.

Індивідуальні засоби захисту для прийомоздавальника вантажу і багажу, вимоги до них; правила користування.

Тема 3. Основи пожежної безпеки. Вибухонебезпека виробництва і вибухозахист

Характерні причини виникнення пожеж: порушення правил використання відкритого вогню і електричної енергії, використання непідготовленої техніки в пожежонебезпечних місцях; порушення правил використання опалювальних систем, електронагрівальних приладів, відсутність захисту від блискавки, дитячі пустощі. Пожежонебезпечні властивості речовин.

Організація та технічні протипожежні заходи. Пожежна сигналізація, запалення, самозапалення, горіння, тління. Легкозаймисті і горючі рідини. Займисті, важко займисті і незаймисті речовини, матеріали та конструкції. Поняття вогнестійкості.

Вогнегасильні речовини та матеріали: рідина, піна, вуглекислота, пісок, покривала, їх вогнегасильні властивості. Пожежна техніка для захисту об'єктів: пожежні машини, автомобілі та мотопомпи, установки для пожежегасіння, вогнегасники, ручний пожежний інструмент, їх призначення, будова, використання на пожежі. Особливості гасіння пожежі на об'єктах галузі.

Організація пожежної охорони в галузі.

Стан та динаміка аварійності в світовій індустрії. Аналіз характерних значних промислових аварій, пов'язаних з викидами, вибухами та пожежами хімічних речовин. Загальні закономірності залежності масштабів руйнувань і тяжкості наслідків аварій від кількості, фізико-хімічних властивостей і параметрів пальних речовин, що використовуються у технологічній системі.

Теоретичні основи механізму горіння та вибуху. Особливості горіння та вибуху в апаратурі, виробничому приміщенні, неорганізованих газових викидів в незамкнутому просторі. Механізм горіння аерозолі.

Параметри і властивості, що характеризують вибухонебезпеку середовища.

Основні характеристики вибухонебезпеки; показники рівня руйнування промислових аварій.

Вимоги щодо професійного відбору та навчання персоналу для виробництва підвищеної вибухонебезпеки.

Загальні відомості про великі виробничі аварії, їх типи, причини та наслідки. Вплив техногенних чинників на екологічну безпеку та безпеку життя і здоров'я людей. Приклади великих техногенних аварій і катастроф та їх наслідки.

Тема 4. Основи електробезпеки

Електрика промислова, статична і атмосферна.

Особливості ураження електричним струмом. Вплив електричного струму на організм людини. Фактори, які впливають на ступінь ураження людини електрикою: величина напруги, частота струму, шлях і тривалість дії, фізичний стан людини, вологість повітря. Безпечні методи звільнення потерпілого від дії електричного струму.

Загальні відомості про 4-провідну електричну мережу живлення. Фазова та лінійна напруга. Електричний потенціал Землі. Електрична напруга доторкання.

Класифікація виробничих приміщень відносно небезпеки ураження працюючих електричним струмом.

Допуск до роботи з електрикою та електрифікованими машинами. Колективні та індивідуальні засоби захисту в електроустановках. Попереджувальні надписи, плакати та пристрої, ізолюючі прилади. Занулення та захисне заземлення, їх призначення. Робота з переносними електросвітільниками.

Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів.

Правила роботи на електронно-обчислювальних машинах і персональних комп'ютерах.

Захист від статичної електрики. Захист будівель та споруд від блискавки. Правила поведінки під час грози.

Тема 5. Основи гігієни праці. Медичні огляди

Поняття про гігієну праці як систему організаційних, гігієнічних та санітарно-технічних заходів. Шкідливі виробничі фактори (шум, вібрація, іонізуючі випромінювання тощо), основні шкідливі речовини, їх вплив на організм людини. Дії вірусів, інфекцій, що передаються через кров, фізіологічні рідини і спричиняють порушення нормальної життєдіяльності людини, викликають гострі та хронічні захворювання.

Лікувально-профілактичне харчування.

Фізіологія праці. Чергування праці і відпочинку. Виробнича гімнастика, додержання норм піднімання і переміщення важких речей неповнолітніми і жінками.

Основні гігієнічні особливості праці за даною професією.

Вимоги до опалення, вентиляції та кондиціонування повітря виробничих, навчальних та побутових приміщень. Правила експлуатації систем опалення та вентиляції. Види освітлення. Природне освітлення. Штучне освітлення: робоче та загальне. Правила експлуатації освітлення.

Санітарно-побутове забезпечення працівників.

Щорічні медичні огляди працюючих неповнолітніх, осіб віком до 21 року.

Тема 6. Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках

Основи анатомії людини.

Послідовність, принципи й засоби надання першої допомоги.

Основні принципи надання першої допомоги: правильність, доцільність дії, швидкість, рішучість, спокій. Запобіжні заходи щодо інфікування СНІДом під час надання першої допомоги при пораненнях, припиненні кровотечі з ран, носа, вуха тощо.

Засоби надання першої допомоги. Медична аптечка, її склад, призначення, правила користування.

Способи реанімації. Штучне дихання способом „з рота в рот” чи „з носа в ніс”. Положення потерпілого і дії особи, яка надає допомогу. Непрямий масаж серця. Порядок одночасного виконання масажу серця та штучного дихання.

Види електротравм. Правила надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

Перша допомога при ударах, вивихах, переломах, розтягненні зв'язок.

Припинення кровотечі з рани, носа, вуха, легень, стравоходу тощо. Перша допомога при пораненнях. Правила накладання пов'язок, їх типи.

Надання першої допомоги при знепритомленні (втраті свідомості), шоку, тепловому та сонячному ударі, обмороженні.

Опіки, їх класифікація. Перша допомога при хімічних і термічних опіках, опіку очей.

Перша допомога при запаруванні очей. Способи промивання очей.

Ознаки отруєння і перша допомога потерпілому. Способи надання допомоги при отруєнні чадним газом, алкоголем, нікотинном.

Транспортування потерпілого. Підготовка потерпілого до транспортування. Вимоги до транспортних засобів.

**Професійно-практична підготовка
Типова навчальна програма з виробничого навчання**

Професія: 9232 Приймоздавальник вантажу та багажу

Кваліфікація: 2 розряд

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторні і практичні роботи
I.	Виробниче навчання	42	
1.	Вступне заняття. Екскурсія на виробництво	6	
2.	Освоєння комплексу робіт приймоздавальника вантажу та багажу 2 розряду	36	
2.1.	Ознайомлення з рухомим складом, способом пломбування різних типів вагонів та розміщення вантажу та багажу у вагонах	6	
2.2.	Вивчення форм перевізних документів	24	
2.3.	Технічні умови навантаження і кріплення вантажу у вагонах відкритого типу	6	
2.4.	Порядок приймання, видачі та зберігання вантажу	6	
II.	Виробнича практика	203	
1.	Ознайомлення з господарством вантажної станції Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на виробництві	7	
2.	Самостійне виконання роботи приймоздавальника вантажу та багажу 2 розряду	196	
	Кваліфікаційна пробна робота	8	
	Всього	245	

I. Виробниче навчання

Тема 1. Вступне заняття. Екскурсія на виробництво

Навчально-виробничі та виховні задачі. Загальні відомості про ПТНЗ; традиції навчального закладу, перелік професій, знайомство з базою. Роль виробничого навчання у підготовці кваліфікованих робітників. Роль дотримання трудової та технологічної дисципліни у забезпеченні високої якості робіт. Організація контролю якості робіт учнів. Моральне та матеріальне заохочення кращих учнів.

Знайомство учнів з навчальною майстернею, закріплення за робочими місцями.

Ознайомлення з режимом роботи та правилами внутрішнього розпорядку, організацією робочого місця. Ознайомлення з кваліфікаційною характеристикою.

Вимоги безпеки праці на робочих місцях. Причини травматизму. Види травм. Приклади травмування приймоздавальників вантажу і багажу. Шляхи попередження

травматизму. Основні правила та інструкції з безпеки праці, їх виконання. Основні правила електробезпеки. Причини пожеж у приміщені. Попередження пожеж. Безпечне використання пожежонебезпечних матеріалів. Правила поведінки учнів при пожежі. Порядок виклику пожежної служби. Правила використання засобів пожежогасіння. Засоби гасіння пожеж. Розподіл учнів за робочими місцями. Ознайомлення з організацією робочого місця, дотриманням санітарних норм на робочому місці.

Тема 2. Освоєння комплексу робіт прийомоздавальника вантажу та багажу 2 розряду

Інструктаж про зміст занять, безпеку праці, організацію робочого місця.

2.1. Ознайомлення з рухомим складом.

Вправи

- вивчення всіх типів вагонів;
- перевірка наявності матеріалів для пломбування і маркування;
- пломбування вагонів різних типів;
- освоєння раціональних способів і методів розташування вантажу та багажу у вагонах.

2.2. Вивчення форм перевізних документів.

Вправи

- вивчення форм, особливості замовлення комплекту перевізних документів,
- перевірка оформлення клієнтом основних документів;
- заповнення відповідних документів.

2.3. Технічні умови навантаження і кріплення вантажу у вагонах відкритого типу.

Вправи

- освоєння раціональних способів і методів розташування, зберігання вантажу та багажу у вагонах відкритого типу;
- перевірка точності вагових приладів;
- виконання завдань з навантаження і вивантаження вантажу і багажу;
- участь в організації сортування, зважування вантажу та багажу.

2.4. Порядок приймання, видачі та зберігання вантажу.

Вправи

- освоєння раціональних способів і методів розташування, зберігання вантажу та багажу у вагонах відкритого типу;
- виконання завдань з приймання і видачі вантажу та багажу;
- освоєння заходів щодо скорочення термінів простою вагонів під вантажними операціями.

II. Виробнича практика

Тема 1. Ознайомлення з господарством вантажної станції. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки

Ознайомлення з роботою на вантажному районі, на сортувальній платформі, контейнерному пункті та контейнерному майданчику. Ознайомлення з робочим місцем на цих об'єктах, устаткуванням, інструментом; ознайомлення з порядком користування вагами, вантажними пристосуваннями; пломбувальними лещатами, календарними штемпелями; інструментами та матеріалами для усунення комерційних несправностей;

з планом формування збірних вагонів, які завантажені контейнерами; з технічними умовами навантаження і кріплення вантажів; правилами огляду, приймання і здавання поїздів у комерційному відношенні.

Ознайомлення з порядком приймання і здавання зміни.

Ознайомлення з положенням на об'єкті, який обслуговується: перевірка наявності вантажу і його розміщення, розстановка та закріплення вагонів.

Одержання відомостей про стан роботи під час передачі зміни. Оформлення приймання зміни. Складання плану майбутньої роботи.

Ознайомлення з процесом підготовки до здавання зміни. Повідомлення безпосередньому керівнику про виконану роботу і подання звітних даних в установленій формі. Огляд складських приміщень і вантажів у них, перевірка пожежної безпеки. Здавання складу і вантажів прийомоздавальнику, який приймає зміну, або під охорону.

Тема 2. Самостійне виконання роботи прийомоздавальника вантажу та багажу 2 розряду

Самостійне виконання роботи з професії прийомоздавальника вантажу та багажу на робочих місцях відповідно до кваліфікаційної характеристики 2-го розряду із дотриманням норм безпеки праці.

Примітка. Детальна програма виробничої практики розробляється кожним навчальним закладом окремо і з врахуванням сучасних технологій, устаткування та матеріалів, умов виробництва, за погодженням з підприємствами-замовниками кадрів та затверджується в установленому порядку.

Кваліфікаційна пробна робота

Приклади робіт:

Виконання вантажних і комерційних операцій навантаження, вивантаження, сортування контейнерів, приймання, видача, зважування вантажу та багажу.

Перевірка правильності навантаження та закріплення вантажу у вагонах відкритого типу, наявності та стану вантажу у критичних вагонах.

Складання комерційних актів у випадку недостачі або пошкодження вантажу.

Перевірка точності вагових приладів, наявності місця для складування вантажів, наявності матеріалів для маркування і пломбування, справність протипожежних пристосувань та інвентарю.

Звірення відомостей, зазначених відправником в накладній, при прийманні вантажів у стандартній тарі, складання актів у випадках неправильного найменування вантажу.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Ба-ли	Знає	Вміє
Початковий рівень		
1	<p>Учень (слухач) відтворює на рівні розпізнання окремі елементи навчального матеріалу з питань: приймання і видачі вантажів і багажу; охорони праці, засобів індивідуального захисту від небезпечних і шкідливих виробничих факторів, надання першої допомоги потерпілим від нещасних випадків.</p> <p>Під час відповіді припускається суттєвих помилок.</p>	<p>Учень (слухач) використовує професійні знання для виконання робіт: приймання до перевезення вантажів (багажу), зважування їх, сортування, здача вантажів (багажу), які прибули; приймання порожніх вагонів (контейнерів) після вивантаження з них вантажів; контроль зберігання вантажів у місцях загального користування.</p> <p>Роботи виконує відповідно до правил та інструкцій. При виконанні роботи припускається суттєвих помилок. Потребує постійної допомоги і контролю.</p> <p><i>Без присвоєння кваліфікації</i></p>
2	<p>Учень (слухач) відтворює на рівні розпізнання окремі фрагменти навчального матеріалу з питань: приймання і видачі вантажів і багажу.</p> <p>Під час відповіді припускається суттєвих помилок.</p>	<p>Учень (слухач) використовує професійні знання для виконання: приймання до перевезення вантажів (багажу), зважування їх, сортування, здачі вантажів (багажу), які прибули; огляду у комерційному відношенні вагонів і контейнерів, які подаються під навантаження і вивантаження; приймання порожніх вагонів (контейнерів) після вивантаження з них вантажів; контролю зберігання вантажів на місцях загального користування.</p> <p>Під час виконання практичних завдань припускається суттєвих помилок. Результат виконаної роботи не відповідає чинним якісним і кількісним показникам. Потребує постійної допомоги і контролю.</p> <p><i>Без присвоєння кваліфікації</i></p>
3	<p>Учень (слухач) відтворює фрагменти навчального матеріалу з питань: технології виконання операцій приймання і видачі вантажів і багажу, вантажобагажу.</p> <p>Під час відповіді припускається суттєвих помилок.</p>	<p>Учень (слухач) не усвідомлено виконує практичні завдання з: приймання до перевезення вантажів (багажу), зважування їх, сортування, здачі вантажів (багажу), які прибули; огляду у комерційному відношенні вагонів і контейнерів, які подаються під навантаження і вивантаження; приймання порожніх вагонів (контейнерів) після вивантаження з них вантажів; пломбування завантажених засобами залізниці вагонів і контейнерів; контролю зберігання вантажів</p>

		<p>на місцях загального користування. Під час виконання практичних завдань припускається суттєвих помилок. Без присвоєння кваліфікації</p>
Середній рівень		
4	<p>Учень (слухач) на рівні запам'ятовування без розуміння відтворює навчальний матеріал з питань: технології виконання операцій приймання і видачі вантажів і багажу, оформлення перевізних документів. Може частково обґрунтувати і проаналізувати свою відповідь. З помилками дає визначення основних понять. Бере участь в діловому спілкуванні.</p>	<p>Учень (слухач) використовує професійні знання в межах кваліфікації для виконання роботи в стандартних ситуаціях: приймає до перевезення вантажі (багаж), зважує їх, сортує, здає вантажі (багаж), які прибули; оглядає у комерційному відношенні вагони і контейнери, які подаються під навантаження і вивантаження; перевіряє вантажі у вагонах з комерційним браком; приймає порожні вагони (контейнери) після вивантаження; пломбує завантажені засобами залізниці вагони і контейнери; контролює зберігання вантажів і вивантаження вагонів. Роботи виконує відповідно до правил та інструкцій. Потребує удосконалення навичок.</p>
5	<p>Учень (слухач) на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння відтворює основні положення навчального матеріалу з питань: технології виконання операцій приймання і видачі вантажів і багажу, оформлення перевізних документів, форм обліку і звітності. Може частково обґрунтувати і проаналізувати свою відповідь. З помилками дає визначення основних понять. Стикається зі значними труднощами під час аналізу та порівняння. Приймає участь в діловому спілкуванні.</p>	<p>Учень (слухач) використовує професійні знання в межах кваліфікації та недостатньо усвідомлено і правильно виконує основні прийоми і технологічні операції, необхідні для виконання роботи з: приймання до перевезення вантажів (багажу), зважування їх, сортування, здачі вантажів (багажу), які прибули; огляду у комерційному відношенні вагонів і контейнерів, які подаються під навантаження і вивантаження; перевірки вантажів у вагонах з комерційним браком; приймання порожніх вагонів (контейнерів) після вивантаження з них вантажів; пломбування завантажених засобами залізниці вагонів і контейнерів; контролю за вивантаженням вантажів у місцях загального користування. Контролює зберігання вантажів на місцях загального користування; організовує робоче місце, планує виробничі дії та виконує навчально-виробниче або контрольне завдання з використанням технічної та технологічної документації. Роботи виконує відповідно до правил та інструкцій. Потребує удосконалення навичок роботи.</p>

6	<p>Учень (слухач) без достатнього розуміння відтворює основний навчальний матеріал з питань: технології виконання операцій приймання і видачі вантажів і багажу, оформлення перевізних документів, форм обліку і звітності.</p> <p>З окремими помилками дає визначення основних понять. Може частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити висновки. Користується окремими видами інструктивно-технологічної документації. Бере участь у діловому спілкуванні.</p>	<p>Учень (слухач) без достатнього розуміння та за допомогою викладача виконує основні прийоми, технологічні операції, необхідні для виконання роботи: приймання до перевезення вантажів (багажу), зважування їх, сортування, здачі вантажів (багажу), які прибули; огляду у комерційному відношенні вагонів і контейнерів, які подаються під навантаження і вивантаження; перевірки вантажів у вагонах з комерційним браком; приймання порожніх вагонів (контейнерів) після вивантаження з них вантажів; пломбування завантажених засобами залізниці вагонів і контейнерів.</p> <p>Здійснює контроль за вивантаженням вантажів у місцях загального користування; контролює зберігання вантажів на місцях загального користування; оформляє документи, веде облік і звітність, пов'язані з перевезенням вантажів і багажу. Організовує робоче місце, планує виробничі дії та виконує навчально-виробниче або контрольне завдання з використанням технічної та технологічної документації. Користується інструктивно-технологічною документацією. Роботи виконує відповідно до правил та інструкцій.</p> <p>Потребує удосконалення навичок роботи.</p>
---	---	--

Достатній рівень

7	<p>Учень (слухач) самостійно з розумінням відтворює основний навчальний матеріал з питань: технології виконання операцій приймання і видачі вантажів і багажу, оформлення перевізних документів, форм обліку і звітності, але не детально, при цьому допускає незначні неточності.</p> <p>Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює, робить висновки, його відповідь в цілому правильна, але містить неточності та недостатньо обґрунтована. Під час відповіді припускається несуттєвих помилок, які частково</p>	<p>Учень (слухач) самостійно з розумінням виконує основні прийоми і технологічні операції, необхідні для виконання роботи у стандартній виробничій ситуації: приймає до перевезення вантажі (багаж), зважує їх, сортує, здає вантажі (багаж), які прибули. Оглядає у комерційному відношенні вагони і контейнери, які подаються під навантаження і вивантаження; робить перевірку вантажів у вагонах з комерційним браком; приймає порожні вагони (контейнери) після вивантаження з них вантажів; здійснює неповний контроль за навантаженням і кріпленням вантажів (багаж) у вагонах, вивантаженням вантажів у місцях загального користування; приймає і здає вантажі, які перевозяться у прямих змішаних</p>
---	--	--

	<p>виправляє. Відповідає за результат своїх дій. Вміє обґрунтувати та відстояти свою точку зору з приводу вирішення конкретного виробничого завдання з дотриманням етичних норм.</p>	<p>сполученнях; пломбує завантажені засобами залізниці вагони і контейнери; контролює зберігання вантажів у місцях загального користування; оформляє документи, веде облік і звітність, пов'язані з перевезенням вантажів і багажу, іноді допускає помилки при оформленні перевізних документів, форм обліку і звітності. Організовує робоче місце, планує виробничі дії. Користується довідковою інформацією, інструктивно-технологічною документацією. Вміє пояснити та продемонструвати способи виконання дій, які необхідні для виконання конкретної діяльності за рівнем кваліфікації. Потребує удосконалення навичок через досвід роботи.</p>
8	<p>Учень (слухач) самостійно з розумінням відтворює основний навчальний матеріал з питань: технології виконання операцій приймання і видачі вантажів і багажу, оформлення перевізних документів, форм обліку і звітності. Вводить інформацію про виконання вантажних операцій з ПЕОМ. Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює, робить висновки, його відповідь в цілому правильна, але містить неточності та недостатньо обґрунтована. Відповідає за результат своїх дій. Вміє обґрунтувати та відстояти свою точку зору з приводу вирішення конкретного виробничого завдання з дотриманням етичних норм.</p>	<p>Учень (слухач) самостійно з розумінням виконує основні прийоми і технологічні операції, необхідні для виконання роботи у стандартній виробничій ситуації: приймає до перевезення вантажі (багаж), зважує їх, сортує, здає вантажі (багаж), які прибули; оглядає у комерційному відношенні вагони і контейнери, які подаються під навантаження і вивантаження; перевіряє вантажі у вагонах з комерційним браком; приймає порожні вагони (контейнери) після вивантаження з них вантажів; здійснює контроль за навантаженням і кріпленням вантажів (багажу) у вагонах, вивантаженням вантажів у місцях загального користування; приймає і здає вантажі, які перевозяться у прямих змішаних сполученнях; пломбує завантажені засобами залізниці вагони і контейнери; контролює зберігання вантажів у місцях загального користування; оформляє документи, веде облік і звітність, пов'язані з перевезенням вантажів і багажу, іноді допускає помилки при оформленні перевізних документів, форм обліку і звітності. Організовує робоче місце, планує виробничі дії. Виконує практичні завдання за типовим алгоритмом (послідовність дій) з консультативною допомогою керівника. Усвідомлено користується довідковою</p>

		інформацією, інструктивно-технологічною документацією. Вміє пояснити та продемонструвати дії, необхідні для виконання конкретних робіт за рівнем кваліфікації. Потребує удосконалення навичок через досвід роботи.
9	<p>Учень (слухач) володіє основним навчальним матеріалом з питань: технології виконання операцій по прийманню і видачі вантажів і багажу, оформлення перевізних документів, форм обліку і звітності.</p> <p>Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює, робить висновки, його відповідь в цілому правильна та достатньо обґрунтована. Під час відповіді припускається несуттєвих помилок. Відповідає за результат своїх дій.</p> <p>Вміє обґрунтувати та відстояти свою точку зору з приводу вирішення конкретного виробничого завдання з дотриманням етичних норм.</p>	<p>Учень (слухач) застосовує знання для виконання технологічних операцій приймання до перевезення вантажу (багажу), зважає їх, сортує, здає вантажі (багаж), які прибули; оглядає у комерційному відношенні вагони і контейнери, які подаються під навантаження і вивантаження. Перевіряє вантажі у вагонах з комерційним браком; приймає порожні вагони (контейнери) після вивантаження з них вантажів; здійснює контроль за навантаженням і кріпленням вантажів (багажу) у вагонах, вивантаженням вантажів у місцях загального користування; приймає і здає вантажі, які перевозяться у прямих змішаних сполученнях. Пломбує завантажені засобами залізниці вагони і контейнери; контролює зберігання вантажів у місцях загального користування; оформляє документи, веде облік і звітність, пов'язані з перевезенням вантажів і багажу.</p> <p>Застосовує знання під час виконання практичних завдань як у типових, так і в дещо ускладнених умовах. Усвідомлено користується довідковою інформацією, інструктивно-технологічною документацією.</p> <p>Вміє пояснити та продемонструвати способи виконання дій, які необхідні для виконання конкретної діяльності за рівнем кваліфікації. Потребує удосконалення навичок через досвід роботи.</p>
Високий рівень		
10	<p>Учень(слухач) володіє глибокими, міцними спеціальними знаннями з питань: технології виконання операцій приймання і видачі вантажів і багажу, оформлення перевізних документів, форм обліку і звітності. Знає як користуватися таблицями, але в обсязі вимог викладача.</p>	<p>Учень (слухач) правильно використовує професійні та спеціальні знання для виконання технологічних операцій в стандартних та нестандартних умовах: приймає до перевезення вантажі (багаж), зважає їх, сортує, здає вантажі (багаж), які прибули; оглядає у комерційному відношенні вагони і контейнери, які подаються під навантаження і вивантаження; перевіряє</p>

	<p>Відповідь учня (слухача) повна, правильна, логічна, містить аналіз і систематизацію. Встановлює причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки, робить аргументовані висновки.</p> <p>Відповідає за результат своїх дій.</p> <p>Вміє обґрунтувати та відстояти свою точку зору з приводу вирішення конкретного виробничого завдання з дотриманням етичних норм.</p>	<p>вантаж у вагонах з комерційним браком; приймає порожні вагони (контейнери) після вивантаження з них вантажів; здійснює контроль за навантаженням і кріпленням вантажів (багажу) у вагонах, вивантаженням вантажів у місцях загального користування; приймає і здає вантажі, які перевозяться у прямих змішаних сполученнях; пломбує завантажені засобами залізниці вагони і контейнери; контролює зберігання вантажів у місцях загального користування; оформляє документи, веде облік і звітність, пов'язані з перевезенням вантажів і багажу.</p> <p>Самостійно і правильно застосовує довідкову інформацію, інструктивно-технологічну документацію. Практичні завдання виконує в цілому правильно у повному обсязі як з використанням типового алгоритму, так і в дещо змінених умовах. Проявляє пізнавально-творчий інтерес до обраної професії, нової техніки і технології.</p> <p>Вміє пояснити та продемонструвати дії, необхідні для виконання конкретної діяльності за рівнем кваліфікації.</p> <p>Самостійно знаходить причини неполадок та виконує роботи з їх ліквідації.</p>
11	<p>Учень (слухач) володіє узагальненими системними знаннями навчального матеріалу з питань: технології виконання операцій приймання і видачі вантажів і багажу, оформлення перевізних документів, формами, вимогами до вагонів під час перевезення різних вантажів, основні маршрути проходження вантажу та багажу. Знає як користуватися таблицями, але в обсязі вимог підручника.</p> <p>Відповідь учня повна, правильна, логічна, містить аналіз і систематизацію, узагальнення навчального матеріалу. Відповідає за результат своїх дій.</p> <p>Вміє обґрунтувати та відстояти свою точку зору з приводу</p>	<p>Учень (слухач) здатний ефективно використовувати свої знання для виконання всіх передбачених навчальною програмою практичних завдань, приймає до перевезення вантажі (багаж), зважує їх, сортує, здає вантажі (багаж), які прибули; оглядає у комерційному відношенні вагони і контейнери, які подаються під навантаження і вивантаження; робить перевірку вантажів у вагонах, виявлених з комерційним браком; приймає порожні вагони (контейнери) після вивантаження з них вантажів; здійснює контроль за навантаженням і кріпленням вантажів (багажу) у вагонах, вивантаженням вантажів на місцях загального користування; приймає і здає вантажі, які перевозяться у прямих змішаних сполученнях; пломбує завантажені засобами залізниці вагони і контейнери; контролює зберігання вантажів у місцях загального користування; оформляє</p>

	<p>вирішення конкретного виробничого завдання з дотриманням етичних норм.</p>	<p>документи, веде облік і звітність, пов'язані з перевезенням вантажів і багажу. Правильно і усвідомлено застосовує всі види інформації, інструктивно-технологічної документації. Проявляє пізнавально-творчий інтерес до обраної професії, нової техніки та технології. Самостійно знаходить причини неполадок та виконує роботи з їх ліквідації. Вміє пояснити та продемонструвати дії, необхідні для виконання конкретної роботи за рівнем кваліфікації.</p>
12	<p>Учень (слухач) володіє системними знаннями навчального матеріалу з питань: технології операцій приймання і видачі вантажів і багажу, оформлення перевізних документів, форм обліку і звітності; навантаження і кріплення вантажів, вимог до вагонів. Знає технологію роботи, доповнює матеріал вимогами наказів, посадових інструкцій, матеріалами екскурсій, виробничого навчання. Відповідь учня (слухача) повна, правильна, логічна, містить аналіз і систематизацію. Відповідає за результат своїх дій. Вміє обґрунтувати та відстояти свою точку зору з приводу вирішення конкретного виробничого завдання з дотриманням етичних норм. Вміє вирішувати практичні задачі на основі аналізу умов виробничої ситуації. Вміє виділяти основне, структурувати та надавати інформацію в доступній для інших формі.</p>	<p>Учень (слухач) здатний ефективно використовувати свої знання для виконання всіх передбачених навчальною програмою практичних завдань: приймає до перевезення вантажі (багаж), зважує їх, сортує, здає вантажі (багаж), які прибули; оглядає у комерційному відношенні вагони і контейнери, які подаються під навантаження і вивантаження. Перевіряє вантажі у вагонах з комерційним браком; приймає порожні вагони (контейнери) після вивантаження з них вантажів; здійснює контроль за навантаженням і кріпленням вантажів (багажу) у вагонах, вивантаженням вантажів на місцях загального користування; приймає і здає вантажі, які перевозяться у прямих змішаних сполученнях; пломбує завантажені засобами залізниці вагони і контейнери; контролює зберігання вантажів у місцях загального користування; оформляє документи, веде облік і звітність, пов'язані з перевезенням вантажів і багажу. Самостійно знаходить причини неполадок та виконує роботи з їх ліквідації. Свідомо корегує дії на основі аналізу попередніх операцій і умов виробничої ситуації. Вміє пояснити та продемонструвати дії, необхідні для виконання конкретної роботи за рівнем кваліфікації.</p>

Перелік основних обов'язкових засобів навчання

№ з/п	Найменування	Кількість на групу з 15 осіб		Примітки
		Для індивідуального користування	Для групового користування	
1	2	3	4	5
	Обладнання			
1.	Комп'ютер	1	5	
2.	Звукові колонки	1	2	
3.	Принтер	1	1	
4.	Моделі основних типів вантажних вагонів	-	1	
5.	Моделі вагових приладів	-	6	
6.	Запірно-пломбувальні пристрої	-	2	
	Навчально-наочні посібники:			
1.	Закон України "Про транспорт", Закон України "Про залізничний транспорт"	1		
2.	Статут залізниць України	1	15	
3.	Правила перевезення вантажів залізничним транспортом України Частина 1 Частина 2	1	15	
4.	Правила перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу і пошти	1	15	
5.	Угоди про міжнародні вантажні та порожні сполучення	1	15	
6.	Угоди про міжнародні пасажирські сполучення	1	15	
7.	Технічні умови навантаження і кріплення вантажів	1	15	
8.	Правила перевезення небезпечних вантажів залізницями	1	15	
9.	Інструкція щодо порядку і технології зважування вантажу, утримання і технічного обслуговування вагових пристроїв	1	15	
10.	Інструкція про перевезення негабаритних і великовагових вантажів на залізницях колії 1520 мм	1	15	
11.	Інструкція з обліку навантаження та вивантаження вантажів при перевезенні їх залізницею	1	15	
12.	Правила комерційного огляду поїздів	1	15	

№ з/п	Найменування	Кількість на групу з 15 осіб		Примітки
		Для індивідуального користування	Для групового користування	
13.	Інструкція про порядок використання і обліку запірнопломбувальних пристроїв для пломбування вагонів і контейнерів	1	15	
14.	Інструкція з ведення станційної комерційної звітності	1	15	
15.	Порядок оформлення, розслідування та обліку небезпечних перевезень вантажів	1	15	
16.	Тарифне керівництво №1	1	15	
17.	Тарифне керівництво №4	1	30	
18.	Комплекти перевізних документів на перевезення вантажів	1	30	
19.	Вагонні листи	1	30	
20.	Пам'ятки про користування вагонами (контейнерами) (ГУ-45)	1	30	
21.	Комплекти перевізних документів для оформлення перевезення багажу, вантажобагажу та пошти	1	30	
22.	Здаточні списки на багаж та вантажобагаж (ГУ-26)	1	30	
23.	Ярлики на приймання багажу та вантажобагажу	1	30	
24.	Акти загальної форми	1	30	
25.	Комерційні акти	1	30	
26.	Книги приймання вантажів до відправлення. Книги прибуття та видачі вантажів, багажів, вантажобагажів	1	30	
27.	Митний кодекс України	1	-	
28.	Навчальні посібники про охорону праці на залізничному транспорті. гасіння пожеж, охорону довкілля	1	5	
29.	Схема залізниць України		1	
30.	Схема залізниць СНД і країн Балтії.		1	
31.	Комплект плакатів «Механізація і автоматизація навантажувально-розвантажувальних робіт»		2	
32.	Відеокасети «Технологія виконання вантажних операцій на станціях»	1		

№ з/п	Найменування	Кількість на групу з 15 осіб		Примітки
		Для індивідуального користування	Для групового користування	
33.	Комплект плакатів «Безпечні прийоми праці при навантаженні, вивантаженні вагонів»	1		
34.	Збірник нормативних документів для роботи прийомоздавальника багажу та вантажобагажу на станції та у поїздах	1		
35.	Правила безпеки і порядок ліквідації аварійних ситуацій з небезпечними вантажами	1		
36.	Посадова Інструкція прийомоздавальника вантажу	1	15	

Міністерство освіти і науки України
Міністерство праці та соціальної політики України

***Державний стандарт
професійно-технічної освіти***

ДСПТО 9332.1.63.4.00-2009

Професія - Приймоздавальник вантажу та багажу

Код: 9332

Кваліфікація: 3 розряд

Офіційне видання
Київ 2009

Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника професійно-технічного навчального закладу

(підприємства, установи та організації, що здійснюють підготовку кваліфікованих робітників)

1. **Професія: 9332** Прийомоздавальник вантажу і багажу

2. **Кваліфікація: 3 розряд**

3. **Кваліфікаційні вимоги**

Повинен знати: правила перевезень та порядок оформлення документів на перевезення вантажу та багажу і технічні умови навантаження і кріплення вантажу; посадову інструкцію прийомоздавального вантажу та багажу; правила комерційного огляду; інструкції з ведення станційної комерційної звітності; інструкції з порядку і технології зважування вантажу, утримання і технічного обслуговування вагових приладів; правила перевезень небезпечних вантажів і порядок ліквідації пов'язаних із ними аварійних ситуацій; технологічний процес роботи станції; інструкції щодо обліку навантаження та вивантаження вантажу під час перевезень; інструкцію з перевезень негабаритних та важковагових вантажів; інструкцію з актовопретензійної роботи; інструкцію з розшуку вантажів; правила пломбування вагонів і контейнерів, кріплення закруток та маркування вантажів, будову вантажної частини вагонів різних типів та їх технічні дані; державні стандарти на пакування; Статут залізниць України, угоди про міжнародне залізничне вантажне сполучення; положення про порядок охорони вантажу і об'єктів на залізничному транспорті, стандарти та умови транспортування і пакування вантажу; правила з охорони праці, виробничої санітарії та протипожежного захисту.

Повинен вміти: Забезпечувати виконання завдань з навантаження-вивантаження та приймання-видавання багажу в установлені строки. Перевіряти правильність розміщення і кріплення у вагонах відкритого типу, довгомірних, лісних, великогабаритних, негабаритних, небезпечних та інших вантажів, розміщення і кріплення яких проводиться відповідно до технічних умов навантаження і кріплення вантажів. Складати комерційні акти й акти загальної форми у разі виявлення несхоронних перевезень вантажу. Здійснювати контроль за дотриманням робітниками норм і правил охорони праці та ефективного використання вантажної техніки. Вести облік переробки, приймання, відправлення вантажу та багажу, вводити інформацію про виконані вантажні операції в ПЕОМ. Організовувати сортування і навантаження вантажу та багажу відповідно до сітьового і дорожнього плану формування поїздів. Контролювати справний стан вагів, необхідного інвентарю та матеріалів для маркування вантажу та багажу, пломбування вагонів та контейнерів. Контролювати і керувати роботою підлеглих робітників щодо приймання, обліку, зберігання, маркування та видавання вантажу, багажу й ручної поклажі. Встановлювати черговість видавання вантажу, багажу та ручної поклажі. Організовувати правильне розміщення вантажу на транспортних засобах, складах, контейнерних майданчиках з метою їх зберігання і раціонального використання складських площ. Вживати заходів щодо скорочення строків простою вагонів. Встановлювати черговість відправлення вантажів.

4. **Загальнопрофесійні вимоги:**

а) раціонально та ефективно організовувати працю на робочому місці;

- б) дотримуватись норм технологічного процесу;
- в) не допускати браку в роботі;
- г) знати і виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці і навколишнього середовища, дотримуватися норм, методів і прийомів безпечного ведення робіт;
- д) використовувати у разі необхідності засоби попередження та усунення природних і непередбачених негативних явищ (пожежі, аварії, повені тощо);
- є) знати основи інформаційних технологій;
- ж) дотримуватися виробничих (експлуатаційних) інструкцій, технологічних регламентів.

5. Вимоги до освітнього рівня осіб, які навчатимуться в системі професійно-технічної освіти.

Попередній освітньо-кваліфікаційний рівень- «Прийомоздавальник вантажу та багажу» 2-го розряду:

- за умови продовження первинної професійної підготовки в професійно-технічних навчальних закладах I, II та III атестаційних рівнів, без вимог до стажу роботи;
- за умови підвищення кваліфікації, стаж роботи за професією «Прийомоздавальник вантажу та багажу» 2-го розряду не менше 1 року.

6. Сфера професійного використання випускника

Залізничний транспорт. Діяльність, пов'язана з використанням залізничних перевезень вантажів усіма видами сполучення, а також перевезень вантажів на під'їзних коліях.

7. Специфічні вимоги

- 1) *Вік*: по закінченні терміну навчання - не менше 18 років.
- 2) *Стать*: чоловіча або жіноча.
- 3) *Медичні обмеження*.

**Типовий навчальний план
підготовки кваліфікованих робітників**

Професія: 9332 - Прийомоздавальник вантажу та багажу

Кваліфікація: 3 розряд

Загальний фонд навчального часу – 405 годин

№ з/п	Навчальні предмети	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторні і практичні роботи
1.	Загальнопрофесійна підготовка	30	2
1.1.	Інформаційні технології	5	2
1.2.	Основи галузевої економіки і підприємництва	5	
1.3.	Основи правових знань	5	
1.4.	Резерв часу	15	
2.	Професійно-теоретична підготовка	115	8
2.1.	Правила технічної експлуатації та інструкції	20	
2.2.	Комерційна експлуатація залізниць	35	
2.3.	Основи товарознавства та державні стандарти на тару та упаковку	5	
2.4.	Технічні засоби для виконання вантажних і комерційних операцій. Вагове господарство	10	
2.5.	Види вантажних вагонів	10	
2.6.	Організація роботи прийомоздавальника вантажу і багажу	10	8
2.7.	Загальний курс залізниць	10	
2.8.	Охорона праці	15	
3.	Професійно-практична підготовка	233	
3.1.	Виробниче навчання	30	
3.2.	Виробнича практика	203	
4.	Державна кваліфікаційна атестація	7	
5.	Загальний обсяг навчального часу (без п.4)	385	10

Перелік кабінетів, лабораторій для підготовки кваліфікованих робітників за професією «Приймоздавальник вантажу та багажу»

Кабінети:

Спецтехнології
Правил технічної експлуатації та інструкції
Охорони праці
Інформаційних технологій
Основ галузевої економіки та підприємництва

Лабораторії:

Автоматизоване робоче місце приймоздавальника вантажу та багажу

Примітка:

для підприємств, організацій, що здійснюють професійне навчання кваліфікованих робітників:

допускається зменшення кількості кабінетів, лабораторій за рахунок їх об'єднання;

індивідуальне професійне навчання кваліфікованих робітників може здійснюватись при наявності обладнаного робочого місця;

предмет „Інформаційні технології” вивчається за згодою підприємств-замовників кадрів.

**Типова навчальна програма з предмета
«Інформаційні технології»**

№ з/п	Тема за програмою	Кількість годин за програмою		
		Всього	Теоретичне навчання	Практичні роботи
1.	Інформація та інформаційні технології	2	3	
2.	Програмні засоби ПК. Комп'ютерні технології	2	2	1
3.	Мережні системи та сервіси	1	1	1
Всього		5	6	2

Тема 1. Інформація та інформаційні технології

Зміст інформаційних технологій як складової частини інформатики. Суспільство. Інформація, перетворення інформації в ресурс, визначення і задачі інформаційних технологій, становлення інформаційної технології, автоматизація інформаційного процесу, інформатизація.

Вплив інформаційних технологій на розвиток галузі та виробництва. Джерела і етапи розвитку інформаційної технології в галузі. Інформаційний кризис і інформаційні ресурси. Особливості нових інформаційних технологій в галузі, використання інформаційних комп'ютерних технологій на виробництві.

Тема 2. Програмне забезпечення ПК. Комп'ютерні технології

Основні напрямки застосування обчислюваної техніки в галузі. Галузеве програмне забезпечення.

Прикладене програмне забезпечення професійного спрямування відповідно до спеціалізації професійно-технічного навчального закладу

Практичні роботи:

1. Ознайомлення з програмними продуктами професійного спрямування. АРМ прийомоздавальника.

Тема 3. Мережеві системи та сервіси

Проблеми обміну інформацією. Передача інформації на відстань і безпека каналів зв'язку. Принципи і методи обміну інформацією між різними відомствами.

Практична робота:

1. Робота з тематичними пошуковими каталогами та пошуковими машинами.

**Типова навчальна програма з предмета
“Основи галузевої економіки і підприємництва”**

№ з/п	Тема	Кількість годин.	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Сучасна ринкова економіка України. Основні галузі економіки	1	
2.	Галузеві підприємства. Підприємство в умовах ринкової економіки	1	
3.	Підприємництво в окремій економічній галузі- особлива форма економічної активності	1	
4.	Державна підтримка підприємництва	2	
Всього		5	

Тема 1. Сучасна ринкова економіка України

Основні галузі економіки.

Загальні відомості про розміщення продуктивних сил України. Основні напрямки розвитку сучасної економіки. Економіка галузі.

Тема 2. Підприємства залізниці. Підприємство в ринкових умовах

Стан та характеристика підприємств заліниць. Організація виробництва. Матеріальна база. Новітні технології. Інновації в галузі.

Тема 3. Підприємництво в окремій економічній галузі - особлива форма економічної активності

Стан підприємництва в галузі.

Мотивація підприємництва в галузевій економіці. Комплексна характеристика підприємництва. Види і форми організації галузевого підприємництва.

Тема 4. Державна підтримка підприємництва

Законодавче забезпечення підприємництва. Державна фінансова підтримка. Роль органів місцевого самоврядування в розвитку регіонального підприємництва.

**Типова навчальна програма з предмета
«Основи правових знань»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Загальні засади Конституційного права в Україні. Закон «Про місцеве самоврядування»	1	
2.	Цивільні правовідносини та їх регулювання	1	
3.	Правове регулювання господарських відносин в галузі	1	
4.	Законодавство про працю	2	
Всього		5	

Тема 1. Загальні засади Конституційного права в Україні. Закон «Про місцеве самоврядування»

Загальні засади Основного Закону України. Державні символи. Основні соціально-економічні права громадян України. Місцеве самоврядування в Україні і права громадян. Закон «Про місцеве самоврядування». Місцеві громади та їх права.

Тема 2. Цивільні правовідносини та їх регулювання

Цивільне законодавство. Право власності та його захист. Види і форми угод.

Тема 3. Правове регулювання господарської діяльності в економічній галузі

Правове регулювання діяльності підприємств галузі. Законодавство про підприємство галузі, підприємницьку діяльність. Договірна дисципліна. Відповідальність сторін за порушення господарського договору. Вирішення господарських спорів.

Тема 4. Законодавство про працю

Трудові відносини, соціальний захист і дисципліна працівників галузі. Трудовий договір. Колективний договір. Особливості правового регулювання трудових відносин в окремих галузях господарства.

**Типова навчальна програма з предмета
“Правила технічної експлуатації та інструкції”**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Правила технічної експлуатації залізниць України	10	
2.	Інструкція з руху поїздів і маневрової роботи на Залізницях України	4	
3.	Інструкція з сигналізації на залізницях України	4	
4.	Правила, інструкції та накази	2	
Всього		20	

Тема 1. Правила технічної експлуатації залізниць України

Загальні обов'язки працівників залізничного транспорту.

Загальні положення. Габарит (2.5; 2.6).

Споруди і пристрої станційного господарства (5.2; 5.7; 5.8).

Споруди та пристрої сигналізації, зв'язку і обчислювальної техніки (6.1; 6.2; 6.3; 6.36).

Рухомий склад. Загальні вимоги (9.1).

Технічне обслуговування і ремонт рухомого складу (12.1; 12.11).

Організація технічної роботи станції (15.16; 15.19; 15.22; 15.27).

Рух поїздів (16.22).

Тема 2. Інструкція з руху поїздів і маневрової роботи на Залізницях України

Маневрова робота на станції. Загальні положення (12.7; 12.9; 12.42; 12.46,12.47).

Порядок проведення маневрової роботи, формування та пропускання поїздів з вагонами, завантаженими небезпечними вантажами.

Норми та основні правила закріплення рухомого складу.

Тема 3. Інструкція з сигналізації на залізницях України

Сигнали.

Світлофори (2.1– 2.3; 2.7).

Сигнали огороження (3.5; 3.10; 3.12).

Ручні сигнали (4.1-4.6).

Сигнали, що застосовуються при маневровій роботі (6.1;6.4).

Звукові сигнали (8.1).

Сигнали тривоги та спеціальні покажчики (9.1-9.6).

Тема 4. Правила, інструкції та накази

Статут залізниць України.

Загальні положення.

Перевезення пасажирів, багажу та вантажобагажу.

Положення про дисципліну працівників залізничного транспорту, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 26.01.93р. №55.

Інструкція прийомоздавальника вантажу.

Примірна інструкція з охорони праці для прийомоздавальника вантажу і багажу, затверджена наказом Укрзалізниці від 27.06.03р. №228–ЦЗ.

Правила безпеки та порядок ліквідації аварійних ситуацій з небезпечними вантажами при перевезенні їх залізничним транспортом.

**Типова навчальна програма з предмета
«Комерційна експлуатація залізниць»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Основи вантажної та комерційної роботи залізниць	1	
2.	Маркетинг та прогнозування перевезень вантажів	1	
3.	Планування перевезень вантажів	1	
4.	Приймання вантажів до перевезення	2	
5.	Правила комерційного огляду поїздів та вагонів	2	
6.	Правила пломбування вагонів і контейнерів.	1	
7.	Навантаження та операції з відправлення вантажів	1	
8.	Операції під час перевезення	1	
9.	Операції після прибуття та розвантаження вантажів	2	
10.	Експлуатація залізничних під'їзних колій	1	
11.	Технічні умови навантаження та кріплення вантажів	10	
12.	Перевезення вантажів в контейнерах і пакетах	1	
13.	Правила перевезення небезпечних вантажів	1	
14.	Перевезення масових вантажів та вантажів на особливих умовах	1	
15.	Взаємодія митних органів та залізниць з митного оформлення вантажів	1	
16.	Нормативні документи, що регламентують перевезення у міжнародному сполученні	1	
17.	Правові норми і правила перевезення вантажів між країнами Співдружності Незалежних Держав (СНД)	1	
18.	Актово-претензійна робота	1	
19.	Комерційна звітність станції з перевезень вантажів	2	
20.	Інструкція з перевезення негабаритних та великовагових вантажів залізницями України ЦД-005	3	
Всього		35	

Тема 1. Основи вантажної та комерційної роботи залізниць

Комерційна діяльність залізниць в умовах ринкової економіки.

Поняття перевізного процесу. Технічна та комерційна експлуатація залізниць.

Класифікація вантажних перевезень.

Структура управління контейнерними перевезеннями. Взаємодія залізниць з іншими видами транспорту в ринкових умовах.

Вантажні станції. Класифікація станцій. Порядок відкриття та закриття станцій для комерційних операцій. Споруди та обладнання вантажного господарства. Концентрація вантажної роботи на станціях. Спеціалізація вантажних станцій, спеціалізовані бази вивантаження масових вантажів.

Тема 2. Маркетинг та прогнозування перевезень вантажів

Сутність, форми та методи маркетингу. Маркетинг, як вид професійної діяльності. Мета, завдання і функції маркетингової діяльності. Основні принципи маркетингу. Класифікація маркетингу. Методи маркетингу.

Маркетинг на залізничному транспорті. Структура управління маркетингом з вантажних перевезень на залізничному транспорті. Маркетинг та комерційна діяльність. Прогнозування вантажних перевезень. Раціональні перевезення вантажів в умовах ринкової економіки.

Регіональний маркетинг вантажних перевезень. Мета маркетингу. Стратегія маркетингу. Методи маркетингу. Регулювання маркетингу.

Додаткова і допоміжна діяльність залізниць. Малі підприємства на залізничному транспорті. Торгівельна, закупівельна, перевізна діяльність залізниць. Технологія оформлення торговельної, закупівельної, перевізної угоди. Договір на торговельну, закупівельну, перевізну діяльність. Фінанси малого підприємства для проведення торговельної, закупівельної, перевізної діяльності. Відповідальність вантажовідправника і вантажоодержувача. Консалтинг у комерційній роботі залізниць.

Система фірмового транспортного обслуговування. Лізинг при допоміжній діяльності залізниць.

Тема 3. Планування перевезень вантажів

План перевезень вантажів та його виконання, порядок складання. Раціоналізація перевезень. Маршрутизація перевезень з місця навантаження. Зміни до плану. Облік виконання плану перевезень. Порядок оформлення планових та понад планових перевезень вантажів. Порядок приймання заявок на перевезення вантажів залізницею

Тема 4. Приймання вантажів до перевезення

Транспортна характеристика вантажів. Розподіл вантажних перевезень за видами сполучень та видами відправлень. Правила приймання вантажів до перевезення. Вантажі, до навантаження яких необхідна підготовка вагонів, контейнерів відповідно до вимог, передбачених правилами перевезень небезпечних та легкогорючих вантажів.

Правила оформлення перевізних документів.

Підготовка вантажу до перевезення. Маркування вантажу.

Способи визначення маси вантажів (у тому числі тарно-штучних, лісових, нафтопродуктів тощо). Зазначення у накладній способу визначення маси вантажів. Вантажі, заборонені до спільного перевезення в одному вагоні.

Облік прийнятих до перевезення вантажів, у книзі приймання вантажів до перевезення (форма ГУ-34).

Особливості приймання вантажів до перевезення при завезенні їх частинами.

Особливості заповнення перевізних документів при перевезенні вантажів залізницями, які мають різну ширину колії (Додаток 12.6 до СМГС).

Правила перевезення вантажів з оголошеною вартістю. Опис на перевезення вантажів з оголошеною вартістю.

Правила розрахунків за перевезення вантажів.

Правила обчислення термінів доставки вантажів.

Правила перевезення вантажів у супроводі провідників відправників (одержувачів).

Правила видачі вантажів.

Правила зберігання вантажів.

Правила реалізації вантажів.

Правила перевезення вантажів, які замерзаються.

Правила перевезення вантажів залізничними лініями вузької колії.

Правила перевезення вантажів у спеціальних та спеціалізованих контейнерах відправників і одержувачів.

Правила перевезення вантажів, які підлягають фітосанітарному контролю.

Правила перевезення вантажів у транспортних пакетах.

Правила зберігання вантажів. Порядок охорони вантажів і об'єктів на залізничному транспорті України.

Тема 5 Правила комерційного огляду поїздів та вагонів

Загальні положення комерційного огляду поїздів. Пункти комерційного огляду поїздів. Технологічний процес роботи пунктів комерційного огляду. Порядок комерційного огляду поїздів на залізничних станціях у разі відсутності пунктів комерційного огляду. Загальні вимоги до комерційного огляду поїздів. Складання актів загальної форми. Облік комерційних несправностей у пунктах комерційного огляду поїздів (форма ГУ-98).

Вимоги до комерційного огляду поїздів по прибуттю та відправленню. Порядок дій при виявленні вагонів з комерційними несправностями, які загрожують схоронності вантажів та безпеці руху.

Порядок складання звіту про вагони та контейнери з комерційними несправностями.

Телевізійна система комерційного огляду поїздів, її складові та принцип роботи.

Технологія роботи пунктів комерційного огляду з використанням промислового телебачення, електронно-габаритного обладнання та відео контрольної техніки.

Охорона праці при комерційному огляді поїздів та вагонів.

Тема 6. Запірно-пломбувальні пристрої (пломби)

Правила пломбування вагонів і контейнерів. Знаки на пломбах та запірно-пломбувальних пристроях (ЗПП). Вимоги до пломбувального дроту та пломбувальних лещат.

Спосіб накладання ЗПП на вагони і контейнери. Ознаки, що характеризують несправність ЗПП.

ЗПП для пломбування вагонів та контейнерів: їх конструкція та принцип роботи. ЗПП та порядок пломбування ними спеціалізованих цистерн. Електронні запірно-пломбувальні пристрої, принцип роботи.

Несправності пломб та запірно-пломбувальних пристроїв.

Порядок заповнення „Книги пломбування вагонів (контейнерів)” (форма ГУ-37).

Перелік вантажів, які дозволяється перевозити без пломб. Порядок накладання

закруток на вагони, завантажені вантажами, перевезення яких можливе без використання запірно-пломбувальних пристроїв.

Відповідальність прийомоздавальника вантажу та багажу за схоронність вантажу.

Охорона праці при встановленні запірно-пломбувальних пристроїв.

Тема 7. Навантаження та операції з відправлення вантажів

Підготовка вагонів під навантаження. Пред'явлення вагонів до технічного та комерційного огляду.

Відповідальність залізниць за подачу під навантаження неочищених вагонів.

Загальні відомості про натурний лист поїзда, вагонний лист. Інструкція про складання натурних листів. Загальномережева розмітка.

Контрольні зважування та перевірка повноти завантаження вагонів. Оформлення їх результатів.

Правила перевезень вантажів маршрутом відправника.

Відповідальність за затримку вагонів під вантажними операціями.

Товарні контори, станційні технологічні центри обробки поїзної інформації та перевізних документів (СТЦ). Технологічний центр з обробки перевізних документів (ТехПД), призначення та операції, що виконуються ним.

Тема 8. Операції під час перевезення

Огляд вагонів у комерційному та технічному відношенні. Документи, які супроводжують вагони при перевезенні: накладна, дорожня відомість, вагонний лист, сертифікат про походження вантажу, митна декларація, фітосанітарне свідоцтво, рахунок-фактура, свідоцтво якості та інші документи.

Порядок заповнення перевізних документів станціями під час перевезення.

Облік переходу вагонів із залізниці на залізницю.

Перевірка і визначення маси навалочних вантажів на вагонних вагах під час перевезення. Правила переадресування вантажів. Сортування контейнерів; організація роботи вантажосортувальних платформ (площадок). Способи сортування. Заходи зі скорочення сортувальних операцій під час перевезення. Перевірка і визначення маси вантажу під час перевезення при технічній або комерційній несправності вагона. Документальне оформлення цих операцій.

Тема 9. Операції на станції призначення

Інформація про підхід поїздів і вантажів. Повідомлення одержувачів про прибуття вантажів та подавання вагонів під вивантаження.

Приймання поїзда і перевізних документів на станції призначення.

Огляд вагонів перед вивантаженням, порядок знімання ЗПП (пломб). Перевірка прийомоздавальником маси, кількості місць і стану вантажів. Дії прийомоздавальника вантажу при виявленні надлишку, нестачі, зіпсованості та пошкодження вантажів.

Вивантаження вантажів. Маркування вивантажених вантажів. Реєстрація вивантажених вантажів у Книзі вивантаження вантажів (форма ГУ-44). Порядок заповнення перевізних документів на станції призначення.

Порядок вивантаження на склади залізниць та підприємств. Контроль прийомоздавальника за повнотою вивантаження і очищення вагонів.

Правила видачі вантажів. Оформлення видачі вантажів у товарній конторі. Особливості видачі лісових, небезпечних та імпортованих вантажів.

Видача вантажів, які прибули маршрутами за однією накладною. Особливості видачі вантажів за досильними документами.

Особливості видачі вантажів, які вивантажуються вантажоодержувачем. Обов'язки вантажоодержувачів щодо збереження вагонів.

Порядок видачі вантажів без перевірки маси.

Вивезення вантажу зі складів станції за накладними. Відмітка у накладній і в „Книзі вивантаження вантажів” про видачу вантажів. Видача вантажів частинами.

Оформлення здавання вагонів.

Незапитані вантажі. Правила реалізації незапитаних вантажів. Передача незапитаних вантажів на спеціальні склади. Акт передачі і оцінки вантажів.

Тема 10. Експлуатація залізничних під'їзних колій

Правила обслуговування залізничних під'їзних колій. Характеристика і класифікація під'їзних колій. Межа під'їзної колії. Порядок обслуговування і організація руху на під'їзних коліях.

Договори на експлуатацію під'їзних колій і договори про подавання та забирання вагонів. Порядок подавання та забирання вагонів. Терміни виконання вантажних операцій. Вантажні фронти, їх спеціалізація. Порядок визначення розмірів вантажних фронтів.

Облік часу знаходження вагонів на під'їзних коліях. Порядок оформлення актів про затримку вагонів.

Завантаження вагонів на під'їзних коліях та складах відправника. Порядок приймання завантажених вагонів до перевезення. Перевірка правильності завантаження вагонів. Охорона праці при виконанні робіт.

Єдиний технологічний процес роботи станції та під'їзних колій.

Тема 11. Технічні умови навантаження і кріплення вантажів

Технічні умови навантаження і кріплення вантажів.

Загальні положення про навантаження і кріплення вантажів. Технічні вимоги до встановлення маси пакету вантажу, окремих вантажних місць, застосування підкладок та прокладок. Способи розміщення і кріплення вантажів, передбачених і не передбачених Технічними умовами.

Зональний габарит навантаження. Льготний габарит навантаження.

Поняття про місцеві Технічні умови і сфери їх дії. Особливості навантаження і кріплення довгомірних вантажів на зчехах. Види турнікетів, принцип їх дії. Значення дотримання вимог до висоти опорних підкладок (турнікетів).

Обов'язки вантажовідправників з дотримання Технічних умов навантаження і кріплення вантажів, контроль з боку залізниць, відмітки у перевізних документах.

Технічні умови розміщення та кріплення вантажів у критих вагонах.

Технічні умови розміщення та кріплення лісоматеріалів.

Технічні умови розміщення та кріплення залізобетонних, азбестоцементних та інших виробів і конструкцій, металовиробів та металолому.

Технічні умови розміщення на рухомому складі вантажів дрібних фракцій, які перевозяться без тари.

Розміщення та кріплення вантажів у ящиках і не упакованих, з площинними опорами та вантажів циліндричної форми.

Порядок розміщення і кріплення машин на залізничному та гусеничному ході.

Розміщення та кріплення контейнерів та соломи на відкритому рухомому складі.

Поняття про негабаритні вантажі, ступені негабаритності. Особливості навантаження і перевезення вантажів кожного ступеню негабаритності. Контроль за станом негабаритних вантажів при перевезенні. Забезпечення безпеки руху при перевезенні негабаритних вантажів.

Вимоги Технічних умов щодо забезпечення збереження рухомого складу при вантажно-розвантажувальних операціях.

Тема 12. Перевезення вантажів у контейнерах і пакетах

Перевезення тарно-штучних вантажів. Поняття про тарно-штучні вантажі, визначення маси, їх завантаження та вивантаження.

Перевезення вантажів у контейнерах. Поняття про контейнерну транспортну систему (КТС). Правила перевезень вантажів в універсальних контейнерах. Правила перевезення вантажів у спеціальних та спеціалізованих контейнерах відправників і одержувачів. Особливості заповнення перевізних документів при перевезенні вантажів у контейнерах (комплект перевізних документів форми ГУ-29К). Укладання та кріплення вантажів у контейнерах.

Автоматизована система управління контейнерним пунктом (АСУ КП). План формування контейнерів. Автоматизована система розрахунку сітьового плану формування вагонів з контейнерами. Правила перевезення вантажів у великотоннажних контейнерах. Організація роботи контейнерних пунктів, контейнерних площадок. Економічна ефективність контейнерних перевезень.

Тема 13. Правила перевезення небезпечних вантажів

Перевезення небезпечних вантажів залізницями країн-учасниць Співдружності.

Перевезення небезпечних вантажів: між країнами, залізницями учасницями “Соглашения о международном грузовом сообщении” (СМГС), у прямому змішаному залізнично-водному сполученні; наливом.

Відповідальність залізниць, вантажовідправників, вантажоотримувачів за недотримання вимог Правил.

Класифікація небезпечних вантажів у відповідності до ГОСТа 19433-88 “Грузы опасные. Классификация и маркировка.”

Допустимі до перевезення небезпечні вантажі.

Оформлення перевізних документів.

Супроводження небезпечних вантажів.

Перевезення небезпечних вантажів у критих вагонах і контейнерах.

Підготовка вантажу до перевезення, згідно з ГОСТом 26319-84 “Грузы опасные. Упаковка.” Вимоги до тари та упаковки. Маркування відповідно до ГОСТ 14192-77 “Маркировка грузов.” Нанесення знаків безпеки, їх види.

Вимоги до вагонів і контейнерів під час перевезення, розміщення у них небезпечних вантажів. Підготовка вагонів та контейнерів до перевезення небезпечних вантажів. Спеціальні контейнери-цистерни для перевезення рідких небезпечних

вантажів. Розміщення, кріплення небезпечних вантажів у критих вагонах, контейнерах, на відкритому рухомому складі.

Приймання та видача небезпечних вантажів.

Спільне перевезення небезпечних вантажів.

Перевезення небезпечних вантажів у дрібному розфасуванні.

Повернення порожньої тари.

Спеціальні умови перевезення небезпечних вантажів.

1.Гази скраплені, зріджені та розчині під тиском.

2.Легкозаймисті рідини.

3.Легкозаймисті тверді речовини, самозаймисті речовини та речовини, що виділяють займисті гази при взаємодії з водою:

а) легкозаймисті тверді речовини;

б) самозаймисті речовини;

в) речовини, що виділяють займисті гази при взаємодії з водою.

4.Окислюючі речовини та речовини пероксиди:

а) окислюючі речовини;

б) органічні пероксиди.

5.Отруйні та інфекційні речовини:

а) отруйні речовини;

б) інфекційні речовини.

6.Їдкі або корозійні речовини.

7.Інші небезпечні речовини.

Перевезення небезпечних вантажів класу 1. Положення про перевезення небезпечних вантажів. Спільне перевезення небезпечних вантажів. Підготування вантажу до перевезення.

Упаковка. Маркування.

Заявки на перевезення та оформлення перевізних документів. Підготування і подача вагонів під навантаження.

Завезення, навантаження, вивантаження і перевантаження вибухових матеріалів (ВМ).

Місцева інструкція з перевезення ВМ.

Формування поїздів у складі яких є ВМ і порядок виконання маневрових робіт з вагонами завантаженими ВМ. Слідування поїздів з ВМ.

Технічне обслуговування. Усунення несправностей і ремонт вагонів на шляху прямування.

Охорона та супроводження.

Особливості перевезення вибухових матеріалів у військових ешелонах і транспортах.

Протипожежні попереджувальні заходи.

Перевезення небезпечних вантажів класу 7 (радіоактивні матеріали).

Положення про перевезення радіоактивних матеріалів. Основні поняття і визначення. Керівні документи Укрзалізниці із забезпечення безпеки при транспортуванні небезпечних радіоактивних вантажів.

Вимоги до транспортних пакувальних комплектів і радіаційних упаковок.

Організація перевезення радіаційних вантажів.

Перевезення радіаційних вантажів в універсальних контейнерах залізниць.
Перевезення радіаційних вантажів пасажирськими поїздами.

Перевезення зворотної тари з-під радіоактивних матеріалів.

Умови тимчасового зберігання радіоактивних вантажів на станції.

Технічне обслуговування та ремонт рухомого складу для перевезення небезпечних вантажів.

Порядок пред'явлення до огляду вагонів під навантаження небезпечних вантажів. Допуск спеціального рухомого складу вантажовідправників (вантажоотримувачів) для перевезення небезпечних вантажів залізницями. Технічне обслуговування. Особливості огляду та ремонту вагонів, навантажених небезпечними вантажами на шляху прямування.

Правила охорони праці та порядок ліквідації транспортних подій з небезпечними вантажами при перевезенні їх залізницями.

Порядок залучення спеціальних служб. Нестандартні ситуації. Основні заходи щодо їх ліквідації.

Керівні документи Міністерства транспорту та зв'язку України та Укрзалізниці із забезпечення безпеки при транспортуванні небезпечних вантажів залізницею.

Дії прийомоздавальника вантажу та багажу в нестандартних ситуаціях.

Тема 14. Перевезення масових вантажів та вантажів на особливих умовах

Правила перевезення вантажів у супроводі провідників відправників (одержувачів). Перелік вантажів, які перевозяться у супроводі провідників, особливості обладнання вагонів, розміщення вантажів. Порядок оформлення перевізних документів. Місце для проїзду провідника та його обов'язки. Передача провіднику і приймання від нього обладнання вагону за описом, дії прийомоздавальника у випадках виявлення незбереженості.

Розміщення та кріплення контейнерів на рухомому складі. Обслуговування вагонів при перевезенні.

Правила перевезення вантажів навалом і насипом. Характеристика вантажів, умови їх перевезення.

Засоби профілактики проти замерзання. Оформлення перевезення вантажів, що змерзаються.

Перевезення хлібних вантажів. Характеристика вантажів. Технічні умови на перевезення хлібних вантажів. Підготування вагонів під навантаження. Особливості приймання, зважування та перевезення хлібних вантажів.

Перевезення вантажів на відкритому рухомому складі. Характеристика вантажів. Правила перевезення вантажів у вагонах відкритого типу. Підготування вантажів до перевезення і забезпечення збереження рухомого складу при вантажно-розвантажувальних операціях.

Перевезення тварин, птахів, рослин. Правила перевезення тварин залізничним транспортом. Оформлення перевізних документів. Поняття про ветеринарне свідоцтво та ветеринарний сертифікат, їх призначення.

Правила перевезення вантажів, які підлягають контролю Укрголовдержкарантину. Основні положення правил перевезення посадкового, посівного матеріалу, рослин і підконтрольних карантину сільськогосподарської продукції та лісоматеріалів з зон, які оголошені під карантинном, а також перевезення імпортованих, експортних та транзитних

рослинних багажів, які підлягають контролю. Порядок оформлення перевізних документів.

Перевезення швидкопсувних вантажів. Правила перевезення швидкопсувних вантажів. Номенклатура та особливості перевезення швидкопсувних вантажів. Рухомий склад. Обладнання для обслуговування перевезень. Підготування та прийом до перевезення швидкопсувних вантажів. Способи навантаження. Вимоги до розміщення та укладання швидкопсувних вантажів. Терміни транспортабельності вантажів та їх визначення. Організація перевезень окремих видів швидкопсувних вантажів (плодів, овочів, молока та молочних продуктів, м'яса та м'ясопродуктів, риби, рибо-продуктів тощо). Перевезення швидкопсувних вантажів у рефрижераторному рухомому складі. Оформлення перевізних документів на перевезення швидкопсувних вантажів.

Військові перевезення. Основні поняття. Військовий ешелон, транспорт, команда. Підготування рухомого складу для військових перевезень. Обладнання вагонів. Місця навантаження і розвантаження. Особливості навантаження і закріплення вантажів.

Оформлення військових перевезень та військові перевізні документи.

Перевезення автотракторної техніки. Правила перевезення автотракторної техніки. Порядок підготування, приймання до перевезення в універсальних та спеціалізованих вагонах і видача автотранспортної техніки. Особливості перевезення автопоїздів та контрейлерів.

Перевезення вантажів залізничними лініями вузької колії та які будуються. Основні положення Правил перевезення вантажів залізничними лініями вузької колії. Порядок оформлення перевізних документів.

Перевезення вантажів у прямому змішаному сполученні. Правила перевезення вантажів у прямому змішаному залізнично-водному сполученні. Пункти перевалки вантажів. Форми перевізних документів та їх заповнення. Умови пакування та приймання до перевезення вантажів, призначених у райони Крайньої півночі та важкодоступні райони.

Тема 15. Взаємодія митних органів та залізниць з митного оформлення вантажів

Основні документи митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України.

Митний кодекс. Основні положення Митного кодексу.

Взаємодія митних органів та залізниць. Митна територія та митний кордон. Прикордонні станції та їх основні функції. Митниця та митні пости.

Правила переміщення через митний кордон товарів та транспортних засобів. Реімпорт товарів. Склад тимчасового зберігання вантажів. Митний склад. Переробка товарів під митним контролем. Тимчасовий ввіз (вивіз).

Вільна митна зона. Ліцензійний склад експортних товарів. Реекспорт товарів. Перевезення експортних та імпортних вантажів залізницею. Митне оформлення вантажів.

Положення про внутрішній митний транзит. Правила заповнення транзитного документу. Умови перевезень транзитних вантажів митною територією України. Процедура внутрішнього митного транзиту.

Порядок взаємодії митниць і залізниць України при переміщенні через митний кордон товарів та інших предметів у вантажних залізничних поїздах (Наказ Державної митної служби України та Міністерства транспорту України від 28.05.04р. №399/442 „Про внесення змін до Порядку взаємодії митниць і залізниць України при переміщенні через митний кордон товарів та інших предметів у вантажних залізничних поїздах.”).

Порядок митного оформлення вантажів. Умови перевезення вантажів під митним контролем. Порядок митного оформлення при ввезенні вантажів на митну територію України. Порядок митного оформлення при вивезенні вантажів за межі України. Правила митного оформлення транзитних вантажів. Правила митного оформлення при переадресуванні вантажів. Порядок митного огляду вантажів, накладання та зняття засобів ідентифікації. Митний контроль у разі відчеплення вагонів і порядок повернення помилково направлених вантажів. Вилучення вантажів. Відповідальність залізниць за вилучені вантажі.

Тема 16. Нормативні документи, які регламентують перевезення у міжнародному сполученні

Угода про міжнародне залізничне вантажне сполучення (СМГС). Службова інструкція до Угоди про міжнародне залізничне вантажне сполучення (СІ до СМГС).

Єдиний транзитний тариф (ЄТТ).

Міжнародний транзитний тариф (МТТ).

Правила користування вагонами у міжнародному вантажному сполученні (ППВ).

Правила розрахунків до Угод про міжнародне пасажирське і залізничне вантажне сполучення.

Прикордонні угоди, які укладені між залізницями суміжних держав.

Тема 17. Правові норми і правила перевезення вантажів між країнами Співдружності Незалежних Держав (СНД)

Нормативні документи, що регламентують перевезення вантажів залізницями країн Співдружності Незалежних Держав.

Рада залізничного транспорту держав-учасниць Співдружності.

Особливості і правила оформлення перевізних документів при перевезенні вантажів між станціями залізниць держав-учасниць Співдружності. Порядок передачі вагонів і контейнерів з вантажами через міждержавні перехідні пункти суміжних держав-учасниць Співдружності.

Тема 18. Актово-претензійна робота

Порядок оформлення та розслідування випадків незбереження вантажів. Складання, облік та розслідування комерційних актів. Розшук вантажів. Інструкція з розшуку вантажів на залізницях. Порядок пред'явлення, розгляду претензій та позовів.

Тема 19. Комерційна звітність станції з перевезень вантажів

Види і форми станційної звітності про перевезення вантажів. Форми бланків первинної облікової документації; порядок їх отримання, зберігання та витрати.

Звітність про видані вантажі. Звітність про вантажі, що прийняті до

відправлення та завантажені у вагони.

Облік навантаження та розвантаження. Автоматизація контрольно-облікових операцій.

Касова звітність.

Тема 20. Інструкції з перевезення негабаритних та великовагових вантажів залізницями України. ЦД-005

Поняття про негабаритні та великовагові вантажі.

Зони та ступені негабаритності.

Індекс негабаритності.

Правила перевезень негабаритних та великовагових вантажів.

**Типова навчальна програма з предмета
«Основи товарознавства та державні стандарти на тару та упаковку»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Основи товарознавства	1	
2.	Стандартизація. Сертифікація. Стандарти на тару та упаковку	2	
3.	Поняття про тарифи на вантажні перевезення	2	
	Всього	5	

Тема 1. Основи товарознавства

Суть товарознавства. Основні відомості про товарознавство харчових продуктів, промислових товарів, лісової та паперової продукції, нафтопродуктів. Поняття про асортимент зазначених товарів та продукції. Показники якості товарів і продукції, поняття про методи перевірки. Маркування товарів та продукції; документи, що свідчать про основні умови постачання товарів та продукції виробничо-технічного призначення.

Поняття про порядок прийняття товарів і продукції за кількістю та якістю.

Тема 2. Стандартизація. Сертифікація

Стандарти на тару та упаковку.

Суть та призначення стандартів. Категорії стандартів: державні, відомчі. Основні відомості щодо розробки, затвердження, реєстрації та опублікування стандартів. Сфера дії кожного з них. Система інформації про діючі стандарти, нові стандарти та про зміни у стандартах, або самих стандартів. Стандарти з охорони праці і безпеки руху поїздів. Організація державного нагляду та відомчого контролю за впровадженням та дотриманням стандартів.

Відповідальність підприємств за випуск продукції, яка не відповідає стандартам. Система управління якістю робіт. Форми та методи контролю якості. Оцінка рівня якості продукції. Атестація виробів. Організація технічного контролю на підприємствах.

Державне прийняття продукції. Економічна ефективність підвищення якості.

Стандарти на тару та упаковку. Основні положення і вимоги.

Поняття про упаковку і тару (транспортну і споживчу). Основні вимоги до тари дерев'яної, паперової, картонної, металевої, скляної, полімерної тощо. Методи випробування тари.

Використання стандартів при пакуванні, маркуванні, перевезенні, зберіганні. Користування стандартами при оформленні та розслідуванні випадків втрати, пошкодження вантажів та проведенні експертиз.

Тема 3. Поняття про тарифи на вантажні перевезення

Поняття про тарифи. Принципи використання тарифної системи на залізницях України. Види вантажних тарифів. Тарифні ставки та їх диференціація. Перевізні плати

та збори. Особливі та виключні тарифи. Договірні тарифи. Індexсація тарифів. Тарифна номенклатура вантажів, розподіл вантажів за групами і позиціями. Тарифні схеми.

Тарифні відстані. Поняття про таксування. Необхідні дані для таксування. Правила визначення тарифних відстаней.

Багажні тарифи та збори. Перевізні документи на багаж та вантажобагаж. Багажна та вантажобагажна квитанції. Тариф вантажобагажу.

Збір за оголошену вартість та зберігання. Оплата послуг за оформлення багажу та вантажобагажу. Квитанції різних зборів. Тарифи на транспортно-експедиційні послуги. Фіксовані ставки.

**Типова навчальна програма з предмета
«Технічні засоби для виконання вантажних і комерційних операцій.
Вагове господарство»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Склади, вантажні райони, контейнерні пункти	3	
2.	Вагове господарство	3	
3.	Механізація вантажно-розвантажувальних робіт	3	
4.	Перевізні пристосування	1	
	Всього	10	

Тема 1. Склади, вантажні райони, контейнерні пункти

Призначення та технічне оснащення вантажних районів. Характер операцій, які виконуються. Організація заїзду та виїзду автотранспорту. Вантажні райони у великих вузлах та містах.

Контейнерні пункти, організація їх роботи. Особливості роботи контейнерних пунктів в умовах автоматизованої системи управління (АСУ) на базі міні- та мікро-ЕВМ (АСУ КП).

Склади загального користування, криті склади, криті і відкриті платформи, вантажосортувальні платформи, майданчики для переробки та збереження сипучих та великовагових вантажів. Спеціалізація складів та площадок. Нові типи складів. Склади зі стелажним зберіганням вантажів. Вимоги до складів, призначених для зберігання небезпечних вантажів. Умови зберігання міндобрив.

Основні відомості про системи охоронно-пожежної сигналізації. Оснащення складів засобами пожежегасіння. Раціональне розміщення вантажів на складах з дотриманням правил охорони праці та пожежної безпеки.

Тваринонавантажувальні та тваринорозвантажувальні платформи, тваринозагонні двори, пункти водопою тварин; основні принципи розміщення їх на мережі залізниць; короткі відомості з їх обладнання.

Дезпромстанції, дезпромпункти, пункти промивки: їх призначення, принцип роботи.

Інструкція з ветеринарно-санітарної обробки вагонів після перевезення тварин, продуктів та сировини тваринного походження.

Тема 2. Вагове господарство

Обов'язки залізниць, вантажоодержувачів (вантажовідправників) із оснащення вагами місць навантаження та вивантаження. Інструкція про порядок застосування засобів ваговимірювальної техніки на залізничному транспорті. Види, типи конструкцій та принцип дії ваг. Визначення маси вантажу. Організація технічного обслуговування ваг. Види перевірки та технічного обслуговування ваг, терміни проведення. Місце накладання державних повірочних клейм та їх зберігання.

Загальні відомості про елеваторні типи та види ваг. Метрологічний нагляд і

відомчий контроль за ваговимірними приладами. Технічний паспорт ваг, його зміст, місце зберігання.

Технологія зважування вантажів та рухомого складу. Види вантажів (вагонів), які зважують з розчепленням, з перевіркою маси тари (вагонів). Порядок реєстрації результатів зважування вантажів та рухомого складу.

Виявлення несправностей ваг. Дії прийомоздавальника при виявленні несправностей ваг, а також при виникненні конфліктів і сумнівів з питань використання ваг та вірності їх показань.

Охорона праці при роботі з вагами.

Нова техніка у ваговому господарстві.

Тема 3. Механізація вантажно-розвантажувальних робіт

Структура управління вантажно-розвантажувальними роботами. Вантажно-розвантажувальні роботи, які здійснюються засобами залізниці і засобами відправників та одержувачів вантажів. Основні напрями в організації вантажно-розвантажувальних робіт.

Поняття про механізовані дистанції вантажно-розвантажувальних робіт: завдання, структура та оснащеність.

Основні види механізмів: підйомні крани, транспортери, електронавантажувачі та автонавантажувачі, ковшові та тракторні навантажувачі, вагоноперекидачі тощо.

Використання механізмів і основні вимоги із забезпечення охорони праці.

Естакадні колії, бункерні установки та інші пристосування; призначення та принципи роботи. Засоби відновлювання сипучості вантажів, які змерзлись.

Тема 4. Перевізні пристосування

Види перевізних пристосувань, які надаються вантажовідправником, короткі відомості про їх будову та призначення.

Обов'язки залізниць з видачі вантажовідправникам перевізних пристосувань. Порядок видачі їх вантажовідправникам та отримання їх від вантажоодержувачів. Облік знаходження та витрати перевізних пристосувань. Правила застосування та пакування вантажів інвентарними, стандартними, металевими стяжками та стропами.

**Типова навчальна програма з предмета
«Організація роботи прийомоздавального вантажу і багажу»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Автоматизовані робочі місця на станції. Взаємодія з АСК ВП УЗ	3	2
2.	Автоматизоване робоче місце прийомоздавального	7	6
	Всього	10	8

Тема 1. Автоматизовані робочі місця на станції. Взаємодія з АСК ВПУЗ

АРМ товарного касира (АРМ ТВК). АРМ прийомоздавального. АС Месплан. Взаємодія АРМ ТВК, АРМ прийомоздавального та АС Месплан з АСК ВП УЗ.

Автоматизована система паспортизації, експлуатації, контролю під'їзних колій промислових підприємств (АС ПЗПК) та її взаємодія з АРМ прийомоздавального.

Практичні роботи:

1. Основи роботи з АС Месплан.
2. Основи роботи з підсистемами АС ПЗПК (письмові угоди, місця загального користування).

Тема 2. Автоматизоване робоче місце прийомоздавального

АРМ прийомоздавального. Комплекс технічного, інформаційного і програмного забезпечення; його призначення в умовах комплексної автоматизації комерційного господарства.

Нормативно-довідкова інформація. Основні положення.

Оформлення пам'яток ф.ГУ-45, ф.ГУ-45к, актів загальної форми ГУ-23, формування відомостей плати ф.ГУ-46, запит вагонних листів через АРМ прийомоздавального.

Довідки, що видаються через АРМ прийомоздавального.

Практичні роботи:

1. Оформлення пам'яток ф.ГУ-45. Розрахунок відомості плати ф.ГУ-46.
2. Складання актів ф.ГУ-23 та актів на затримку ф.ГУ-23а.
3. Розрахунок часу відповідального простою при подачі вагонів у кількості, що перевищує переробну спроможність.
4. Оформлення пам'яток ф.ГУ-45, складання актів ф.ГУ-23. Розрахунок відомості плати ф.ГУ-46 з врахуванням актів ф.ГУ-23 і включенням маневрової роботи.
5. Оформлення пам'яток ф.ГУ-45к, розрахунок відомості плати ф.ГУ-46к.
6. Складання на комп'ютері аналогу книги вивантаження вантажів ф.ГУ-44.

**Типова навчальна програма з предмета
«Загальний курс залізниць»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Значення транспорту у розвитку економіки України	1	
2.	Структура управління залізничним транспортом	1	
3.	Залізнична колія	1	
4.	Рухомий склад	3	
5.	Роздільні пункти	1	
6.	Пристрої сигналізації, зв'язку та енергопостачання електрифікованих залізниць	1	
7.	Автоматизована система управління на залізничному транспорті (АСУ)	2	
	Всього	10	

Тема 1. Значення транспорту у розвитку економіки України

Роль залізничного транспорту у розвитку економіки України. Завдання, що стоять перед залізничним транспортом із забезпечення потреб у перевезеннях. Розвиток і технічне оснащення залізничного транспорту.

Тема 2. Структура управління залізничним транспортом

Залізничний транспорт – як багатогалузеве господарство. Структура управління залізничним транспортом. Маркетингові принципи управління на залізничному транспорті.

Тема 3. Залізнична колія

Залізнична колія. Основні елементи залізничної колії. Габарити. План і профіль колії. Земляне полотно і штучні споруди. Верхня будова колії. Стрілочні переводи, переїзди, мости, тунелі.

Тема 4. Рухомий склад

Загальні відомості про рухомий склад. Розподіл локомотивів за видами тяги і родом робіт. Характеристика сучасного локомотивного парку. Загальні відомості про вагонний парк. Пасажирські вагони.

Характеристика парку вантажних вагонів: криті, платформи, напіввагони, цистерни. Ізотермічні та інші вагони спеціального призначення. Основні вузли вагонів.

Поняття про технічні характеристики вагонів. Поняття про вантажопідйомність і місткість вагонів.

Будова вантажної частини критого вагону, платформи, цистерни та інших типів вагонів, технічні характеристики, вимоги при перевезенні вантажів.

Загальні відомості про будову, призначення, види і типи контейнерів. Технічні характеристики; вимоги, що пред'являють до них при перевезенні різних вантажів.

Поняття про технічні і комерційні огляди. Вимоги до комерційного огляду різних типів вагонів у залежності від видів вантажів.

Знаки та надписи на вагонах і контейнерах. Нумерація вагонів вантажного парку і контейнерів. Основні технічні характеристики вагонів, які закодovanі в його номері.

Тема 5. Роздільні пункти

Призначення і види роздільних пунктів. Поняття про перегін, межу станції, колійний розвиток станції.

Тема 6. Пристрої сигналізації, зв'язку та енергопостачання електрифікованих залізниць

Значення пристроїв сигналізації, централізації, блокування (СЦБ) та зв'язку для організації і регулювання руху поїздів; їх види, коротка характеристика.

Пристрої СЦБ і зв'язку на станціях. Сигнали: класифікація і призначення.

Застосування на залізницях постійного і змінного електричного струму. Загальні відомості про пристрої контактної мережі.

Тема 7. Автоматизована система управління на залізничному транспорті (АСУ)

Автоматизована система керування вантажними перевезеннями Укрзалізниці (АСК ПП УЗ). Загальна структура та основи побудови АСК ВП УЗ. Вихідні форми та документи.

Автоматизовані робочі місця (АРМ) на станції. Їх функції.

Взаємодія АРМ прийомоздавачника з АСК ВП УЗ.

**Типова навчальна програма з предмета
«Охорона праці»**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		всього	з них на лабораторно-практичні роботи
1.	Правові та організаційні основи охорони праці	2	
2.	Основи безпеки у галузі. Загальні відомості про потенціал небезпек. Психологія безпеки праці. Організація роботи з охорони праці .	5	
3.	Основи пожежної безпеки. Вибухонебезпека виробництва і вибухозахист.	1	
4.	Основи електробезпеки	2	
5.	Основи гігієни праці та виробничої санітарії. Медичні огляди	1	
6.	Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках.	2	
	Підсумкова атестація з предмета	2	
	Всього	15	

Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці

Зміст поняття «охорона праці », соціально – економічне значення охорони праці. Мета і завдання предмета «Охорона праці», обсяг, зміст і порядок його вивчення. Додаткові вимоги щодо вивчення предмета при підготовці робітників виконання робіт з підвищеною небезпекою.

Основні законодавчі акти з охорони праці та безпечної діяльності підприємств: Конституція України, Кодекс законів України про працю, Закони України “Про охорону праці”, “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності”, “Про пожежну безпеку”, “Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення”, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві.

Основні завдання охорони праці: створення системи правових, соціально-економічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров’я і працездатності людини в процесі трудової діяльності, зниження та усунення небезпечних та шкідливих виробничих факторів, створення ефективних засобів захисту працюючих.

Тема 2. Основи безпеки праці у галузі. Загальні відомості про потенціал небезпек. Психологія безпеки праці. Організація роботи з охорони праці

Загальні питання безпечного ведення робіт у галузі.

Захист від дії хімічних та біологічних чинників в разі аварій відповідно виробництва в галузі.

Засоби колективного та індивідуального захисту прийомоздавальників вантажу і багажу.

Спецодяг та спецвзуття. Дотримання санітарно-гігієнічних норм на робочому місці.

Основні вимоги безпечного проведення робіт із застосуванням засобів праці в зоні механізмів, що рухаються та електроустаткування.

Загальні питання безпеки праці. Перелік робіт з підвищеною небезпекою, для проведення яких потрібне спеціальне навчання і щорічна перевірка знань з охорони праці.

Загальні відомості про потенціал небезпек. Основні небезпеки під час проведення робіт за професіями в галузі.

Роботи з підвищеною небезпекою в галузі. Вимоги безпеки праці при експлуатації машин, механізмів, обладнання та устаткування, які відносяться до даної професії. Зони безпеки та їх огороження. Світлова і звукова сигналізація. Попереджувальні надписи, сигнальні фарбування. Знаки безпеки.

Засоби колективного та індивідуального захисту від небезпечних і шкідливих виробничих факторів у галузі. Спецодяг, спецвзуття, та інші засоби індивідуального захисту. Захист від шуму, пилу, газу, вібрації, несприятливих метеорологічних умов. Мікроклімат виробничих приміщень. Прилади контролю безпечних умов праці, порядок їх використання.

Правила та заходи щодо попередження нещасних випадків і аварій. Вимоги нормативно-правових актів з охорони праці щодо безпечного проведення навчання в навчальних, навчально – виробничих приміщеннях навчальних закладів та безпечного проведення робіт із застосуванням засобів праці на виробництві відповідної галузі під час виробничої практики.

Фізіологічна та психологічна основа трудового процесу (безумовні та умовні рефлекси, їх вплив на безпеку праці).

Психологія безпеки праці. Пристосування людини до навколишніх умов в процесі праці (почуття, сприймання, увага, пам'ять, уява, емоції) та їх вплив на безпеку праці.

Психофізичні фактори умов праці (промислова естетика, ритм і темп рухів, виробнича гімнастика, кімнати психологічного розвантаження) та їх вплив на безпеку праці.

Вимоги нормативно – правових актів про охорону праці щодо безпеки виробничих процесів, обладнання, будівель і споруд.

Перелік робіт з підвищеною небезпекою та робіт, для яких є потреба в професійному доборі; організація безпеки праці на таких роботах згідно з нормами та правилами.

Прилади контролю безпечних умов праці. Світлова та звукова сигналізація. Запобіжні написи, сигнальне пофарбування. Знаки безпеки.

Організація роботи з охорони праці. Організація ведення робіт з підвищеною небезпекою або таких, де є потреба в професійному доборі.

Запобігання виникненню аварій техногенного характеру. План евакуації з приміщень у разі аварії.

Безпечна організація і утримання робочого місця прийомоздавальника вантажу і багажу.

Безпечні прийоми і методи праці на робочому місці. Вимоги до організації робочого місця прийомоздавальника вантажу і багажу та проходів до нього. Дії прийомоздавальника вантажу і багажу під час виникнення небезпечної ситуації на робочому місці.

Основні небезпечні виробничі фактори під час виконання робіт прийомоздавальником вантажу і багажу.

Ознайомлення з типовою інструкцією щодо безпеки праці, умовами і прийомами безпечної роботи під час виконання прийомоздавальником вантажу і багажу робіт. Причини і види травматизму.

Індивідуальні засоби захисту для прийомоздавальника вантажу і багажу, вимоги до них; правила користування.

Тема 3. Основи пожежної безпеки. Вибухонебезпека виробництва і вибухозахист

Характерні причини виникнення пожеж: порушення правил використання відкритого вогню і електричної енергії, використання непідготовленої техніки в пожежонебезпечних місцях; порушення правил використання опалювальних систем, електронагрівальних приладів, відсутність захисту від блискавки, дитячі пустощі. Пожежонебезпечні властивості речовин.

Організація та технічні протипожежні заходи. Пожежна сигналізація, запалення, самозапалення, горіння, тління. Легкозаймисті і горючі рідини. Займисті, важко займисті і незаймисті речовини, матеріали та конструкції. Поняття вогнестійкості.

Вогнегасильні речовини та матеріали: рідина, піна, вуглекислота, пісок, покривала, їх вогнегасильні властивості. Пожежна техніка для захисту об'єктів: пожежні машини, автомобілі та мотопомпи, установки для пожежегасіння, вогнегасники, ручний пожежний інструмент, їх призначення, будова, використання на пожежі. Особливості гасіння пожежі на об'єктах галузі.

Організація пожежної охорони в галузі.

Стан та динаміка аварійності в світовій індустрії. Аналіз характерних значних промислових аварій, пов'язаних з викидами, вибухами та пожежами хімічних речовин. Загальні закономірності залежності масштабів руйнувань і тяжкості наслідків аварій від кількості, фізико-хімічних властивостей і параметрів пальних речовин, що використовуються у технологічній системі.

Теоретичні основи механізму горіння та вибуху. Особливості горіння та вибуху в апаратурі, виробничому приміщенні, неорганізованих газових викидів в незамкнутому просторі. Механізм горіння аерозолі.

Параметри і властивості, що характеризують вибухонебезпеку середовища.

Основні характеристики вибухонебезпеки; показники рівня руйнування промислових аварій.

Вимоги щодо професійного відбору та навчання персоналу для виробництв підвищеної вибухонебезпеки.

Загальні відомості про великі виробничі аварії, їх типи, причини та наслідки. Вплив техногенних чинників на екологічну безпеку та безпеку життя і здоров'я людей. Приклади великих техногенних аварій і катастроф та їх наслідки.

Тема 4. Основи електробезпеки

Електрика промислова, статична і атмосферна.

Особливості ураження електричним струмом. Вплив електричного струму на організм людини. Фактори, які впливають на ступінь ураження людини електрикою: величина напруги, частота струму, шлях і тривалість дії, фізичний стан людини, вологість повітря. Безпечні методи звільнення потерпілого від дії електричного струму.

Загальні відомості про 4-провідну електричну мережу живлення. Фазова та лінійна напруга. Електричний потенціал Землі. Електрична напруга доторкання.

Класифікація виробничих приміщень відносно небезпеки ураження працюючих електричним струмом.

Допуск до роботи з електрикою та електрифікованими машинами. Колективні та індивідуальні засоби захисту в електроустановках. Попереджувальні надписи, плакати та пристрої, ізолюючі прилади. Занулення та захисне заземлення, їх призначення. Робота з переносними електросвітільниками.

Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів.

Правила роботи на електронно-обчислювальних машинах і персональних комп'ютерах.

Захист від статичної електрики. Захист будівель та споруд від блискавки. Правила поведінки під час грози.

Тема 5. Основи гігієни праці та виробничої санітарії. Медичні огляди

Поняття про гігієну праці як систему організаційних, гігієнічних та санітарно-технічних заходів. Шкідливі виробничі фактори (шум, вібрація, іонізуючі випромінювання тощо), основні шкідливі речовини, їх вплив на організм людини. Дії вірусів, інфекцій, що передаються через кров, фізіологічні рідини і спричиняють порушення нормальної життєдіяльності людини, викликають гострі та хронічні захворювання.

Лікувально-профілактичне харчування.

Фізіологія праці. Чергування праці і відпочинку. Виробнича гімнастика, додержання норм піднімання і переміщення важких речей неповнолітніми і жінками.

Основні гігієнічні особливості праці за даною професією.

Вимоги до опалення, вентиляції та кондиціонування повітря виробничих, навчальних та побутових приміщень. Правила експлуатації систем опалення та вентиляції. Види освітлення. Природне освітлення. Штучне освітлення: робоче та загальне. Правила експлуатації освітлення.

Санітарно-побутове забезпечення працівників.

Щорічні медичні огляди працюючих неповнолітніх, осіб віком до 21 року.

Тема 6. Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках

Основи анатомії людини.

Послідовність, принципи й засоби надання першої допомоги.

Основні принципи надання першої допомоги: правильність, доцільність дії, швидкість, рішучість, спокій. Запобіжні заходи щодо інфікування СНІДом під час надання першої допомоги при пораненнях, припиненні кровотечі з ран, носа, вуха тощо.

Засоби надання першої допомоги. Медична аптечка, її склад, призначення, правила користування.

Способи реанімації. Штучне дихання способом „з рота в рот” чи „з носа в ніс”. Положення потерпілого і дії особи, яка надає допомогу. Непрямий масаж серця. Порядок одночасного виконання масажу серця та штучного дихання.

Види електротравм. Правила надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

Перша допомога при ударах, вивихах, переломах, розтягненні зв'язок.

Припинення кровотечі з рани, носа, вуха, легень, стравоходу тощо. Перша допомога при пораненнях. Правила накладання пов'язок, їх типи.

Надання першої допомоги при знепритомленні (втраті свідомості), шоку, тепловому та сонячному ударі, обмороженні.

Опіки, їх класифікація. Перша допомога при хімічних і термічних опіках, опіку очей.

Перша допомога при запорошуванні очей. Способи промивання очей.

Ознаки отруєння і перша допомога потерпілому. Способи надання допомоги при отруєнні чадним газом, алкоголем, нікотинном.

Транспортування потерпілого. Підготовка потерпілого до транспортування. Вимоги до транспортних засобів.

Професійно-практична підготовка
Типова навчальна програма з виробничого навчання

Професія: 9232 Прийомоздавальник вантажу та багажу

Кваліфікація: 3 розряд

№ з/п	Тема	Кількість годин
I.	Виробниче навчання	30
1.	Вступне заняття	6
2.	Освоєння комплексу робіт прийомоздавальника вантажу і багажу 3 розряду	24
2.1.	Контроль за дотриманням робітниками техніки безпеки та ефективного використання вантажно-розвантажувальних машин і механізмів	6
2.2.	Оформлення документів на вантажі, що перевозяться та ведення обліку переробки, приймання, відправлення вантажів та багажу. Освоєння контролю справного стану вагів	12
2.3.	Встановлення черговості видавання вантажів, багажу та ручної поклажі; черговості відправлення вантажів	6
II.	Виробнича практика	203
1.	Ознайомлення з господарством вантажної станції. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на виробництві	7
2.	Самостійне виконання робіт прийомоздавальника 3 розряду	188
	Кваліфікаційна пробна робота	8
	Всього	233

I. Виробниче навчання

Тема 1. Вступне заняття

Навчально-виробничі та виховні задачі. Загальні відомості про ПТНЗ; традиції навчального закладу, перелік професій, знайомство з базою. Роль виробничого навчання у підготовці кваліфікованих робітників. Роль дотримання трудової та технологічної дисципліни у забезпеченні високої якості робіт. Організація контролю якості робіт учнів. Моральне та матеріальне заохочення кращих учнів.

Знайомство учнів з навчальною майстернею, закріплення за робочими місцями.

Ознайомлення з режимом роботи та правилами внутрішнього розпорядку в навчальних майстернях, організацією робочого місця. Ознайомлення з кваліфікаційною характеристикою.

Вимоги безпеки праці в навчальних майстернях і на робочих місцях. Причини травматизму. Види травм. Приклади травмування учнів у майстернях. Шляхи попередження травматизму. Основні правила та інструкції з безпеки праці, їх виконання. Основні правила електробезпеки. Причини пожеж у приміщенні майстерні. Попередження пожеж. Правила використання електроінструментів. Відключення від

електромережі. Безпечне використання пожежонебезпечних матеріалів. Правила поведінки учнів при пожежі. Порядок виклику пожежної служби. Правила використання засобів пожежогасіння. Засоби гасіння пожеж у навчальній майстерні. Розподіл учнів за робочими місцями. Ознайомлення з організацією робочого місця, дотриманням санітарних норм у майстернях.

Тема 2. Освоєння комплексу робіт прийомоздавальника вантажу та багажу 3 розряду

Інструктаж за змістом занять, безпеки праці, організації робочого місця.

2.1. Контроль за дотриманням робітниками техніки безпеки та ефективного використання вантажно-розвантажувальних машин і механізмів

Вправи

- освоєння норм і правил охорони праці при користуванні вантажно-розвантажувальними машинами і механізмами;
- приймання участі та перевірка правильності розміщення і кріплення на відкритому рухомому складі довгомірних, лісних, великогабаритних, негабаритних, небезпечних та інших вантажів

2.2. Оформлення документів на вантажів, що перевозяться та ведення обліку переробки, приймання, відправлення вантажів та багажу. Освоєння контролю справного стану вагонів

Вправи

- освоєння складання комерційних актів і актів загальної форми;
- ознайомлення з порядком передачі документів та ведення “Книги прибуття вантажів”, „Книги вивантаження”, “Книги прийняття вантажу до відправлення,” “Книги зважування”;
- освоєння порядку оформлення документів на вантажі, що перевозяться; освоєння обліку переробки, приймання, відправлення вантажу та багажу;
- освоєння правил ведення станційної звітності, згідно з обов’язками;
- уведення інформації про виконані вантажні операції в ПЕОМ.

2.3. Встановлення черговості видавання вантажів, багажу та ручної поклажі; черговості відправлення вантажів

Вправи

- приймає участь і засвоює способи і методи сортування і навантаження вантажу та багажу відповідно до сітьового і дорожнього плану формування поїздів;
- освоєння методів контролю стану вагонів у комерційному відношенні;
- освоєння контролю за станом інвентарю та матеріалів для маркування вантажу та багажу, пломбування вагонів та контейнерів;
- освоєння методів контролю і керування роботою підлеглих робітників щодо приймання, обліку, зберігання, маркування та видачі вантажу, багажу і ручної поклажі;
- освоєння методів і способів забезпечення послідовності відправлення вантажів;
- приймає участь та освоює способи і методи організації нормативного розміщення вантажу на транспортних засобах, складах, контейнерних майданчиках з метою їх зберігання і раціонального використання складських площ;

- освоєння заходів щодо скорочення термінів простою рухомого складу;

II. Виробнича практика

Тема 1. Ознайомлення з господарством вантажної станції. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на виробництві

Первинний інструктаж з охорони праці на робочому місці.

Ознайомлення з роботою на вантажному районі, на вантажосортувальній платформі, контейнерному пункті та контейнерному майданчику. Ознайомлення з робочим місцем на вказаних об'єктах, устаткуванням, інструментом; ознайомлення з порядком користування вагами, вантажно-розважувальними пристосуваннями; пломбувальними лещатами, календарними штемпелями; інструментами та матеріалами для усунення комерційних несправностей; з планом формування збірних вагонів, які завантажені контейнерами; з технічними умовами навантаження і кріплення вантажів; правилами огляду, приймання і здавання поїздів у комерційному відношенні.

Ознайомлення з порядком приймання і здавання зміни.

Ознайомлення з положенням на дільниці, яка обслуговується: перевірка наявності вантажу і його розміщення, розстановка та закріплення вагонів.

Одержання відомостей про стан роботи під час передачі зміни. Оформлення приймання зміни. Складання плану майбутньої роботи.

Ознайомлення з процесом підготовки до здавання зміни. Повідомлення безпосередньому керівнику про виконану роботу і подання звітних даних в установленій формі. Огляд складських приміщень і вантажів у них, перевірка пожежної безпеки. Здавання складу і вантажів прийомоздавальнику, який приймає зміну, або під охорону.

Тема 2. Самостійне виконання робіт прийомоздавальника вантажу та багажу 3 розряду

Самостійно виконує роботи з професії прийомоздавальника вантажу та багажу на робочих місцях підприємства відповідно до кваліфікаційної характеристики 3-го розряду із дотриманням норм безпеки праці.

Примітка. Детальна програма виробничої практики розробляється кожним навчальним закладом окремо з врахуванням сучасних технологій, новітніх устаткувань та матеріалів, умов виробництва, за погодженням з підприємствами-замовниками кадрів та затверджується в установленому порядку.

Кваліфікаційна пробна робота

Приклади робіт:

- оформлення документів на вантажі, що перевозяться та ведення обліку переробки, приймання, відправлення вантажів та багажу;
- контроль за справним станом ваг, необхідного інвентарю та матеріалів для маркування та видавання вантажів, багажу і ручної поклажі;
- установлення черговості видавання вантажів, багажу та ручної поклажі;
- установлення черговості відправлення вантажів;

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Ба-ли	Знає	Вміє
Початковий рівень		
1	<p>Учень (слухач) відтворює на рівні розпізнання окремі елементи навчального матеріалу з питань встановлення залежності між фактами; технології виконання операцій по прийманню і видачі вантажів і багажів; основні законодавчі акти з охорони праці, засоби індивідуального захисту від небезпечних і шкідливих виробничих факторів, надання першої допомоги потерпілим від нещасних випадків.</p> <p>Учень знає правила перевезень та порядок оформлення документів на перевезення вантажу та багажу, технічні умови навантаження і кріплення вантажу на відкритому рухомому складі</p> <p>Під час відповіді припускається суттєвих помилок.</p>	<p>Учень (слухач) використовує професійні знання для виконання робіт: приймання до перевезення вантажів (багажів), зважування їх, сортування, здача вантажів (багажів), які прибули; приймання порожніх вагонів (контейнерів) після вивантаження з них вантажів; контролювання зберігання вантажів на місцях загального користування; забезпечення виконання завдань щодо навантаження-вивантаження та приймання, видачі вантажів, перевірки правильності розміщення і кріплення лісних, негабаритних, великовагових та інших вантажів на відкритому рухомому складі відповідно до технічних умов.</p> <p>Роботи виконує відповідно до правил та інструкцій. При виконанні роботи припускається суттєвих помилок. Потребує постійної допомоги і контролю.</p> <p><i>Без присвоєння кваліфікації</i></p>
2	<p>Учень (слухач) відтворює на рівні розпізнання окремі фрагменти навчального матеріалу з питань: технології виконання операцій по прийманню і видачі вантажів і багажів.</p> <p>Знає посадову інструкцію прийомоздавальника вантажу та багажу, технічні умови навантаження і кріплення вантажу на відкритому рухомому складі.</p> <p>Під час відповіді припускається суттєвих помилок.</p>	<p>Учень (слухач) використовує професійні знання для виконання робіт: приймає до перевезення вантажі (багажі), зважує їх, сортує, здає вантажі (багажі), які прибули; оглядає у комерційному відношенні вагони і контейнери, які подаються під навантаження і вивантаження; приймає порожні вагони (контейнери) після вивантаження з них вантажів; контролює зберігання вантажів на місцях загального користування; розміщує вантажі за кресленнями і схемами, що передбачені технічними умовами навантаження.</p> <p>Під час виконання практичних завдань припускається суттєвих помилок. Результат виконаної роботи не відповідає діючим якісним і кількісним показникам. Потребує постійної допомоги і контролю.</p> <p><i>Без присвоєння кваліфікації</i></p>
3	<p>Учень (слухач) відтворює</p>	<p>Учень (слухач) неусвідомлено виконує</p>

<p>фрагменти навчального матеріалу з питань: технології виконання операцій по прийманню і видачі вантажів і багажів; правил комерційного огляду вантажів та багажів, посадової інструкції прийомоздавальника, знає порядок приймання вантажів до перевезення на місцях незагального користування. Під час відповіді припускається суттєвих помилок.</p>	<p>практичні завдання з: приймає до перевезення вантажі (багажі), зважує їх, сортує, здає вантажі (багажі), які прибули; оглядає у комерційному відношенні вагони і контейнери, які подаються під навантаження і вивантаження; приймає порожні вагони (контейнери) після вивантаження з них вантажів; пломбує завантажені засобами залізниці вагони і контейнери; контролює зберігання вантажів на місцях загального користування. Під час виконання практичних завдань припускається суттєвих помилок. <i>Без присвоєння кваліфікації</i></p>
---	---

Середній рівень

<p>4</p>	<p>Учень (слухач) на рівні запам'ятовування без розуміння відтворює навчальний матеріал з питань: приймання вантажів до перевезення на місцях загального користування; ведення станційної комерційної звітності; приймання вантажів до перевезення в контейнерах. Може частково обґрунтувати і проаналізувати свою відповідь. З помилками дає визначення основних понять. Бере участь в діловому спілкуванні.</p>	<p>Учень (слухач) використовує професійні знання в межах кваліфікації для виконання робіт в стандартних ситуаціях з: виконання завдань щодо навантаження-вивантаження, приймання та видачі вантажів, вживання заходів щодо скорочення часу простою рухомого складу. Роботи виконує відповідно до правил та інструкцій. Потребує удосконалення навичок через досвід роботи.</p>
<p>5</p>	<p>Учень (слухач) на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння відтворює основні положення навчального матеріалу з питань: технології зважування вантажу, утримання і технічного обслуговування вагових приладів: форм обліку і звітності. Може частково обґрунтувати і проаналізувати свою відповідь. З помилками дає визначення основних понять. Стикається зі значними труднощами під час аналізу та порівняння. Приймає участь в діловому спілкуванні.</p>	<p>Учень (слухач) використовує професійні знання в межах кваліфікації та недостатньо усвідомлено і правильно виконує основні прийоми і технологічні операції, необхідні для виконання робіт з: складання комерційних актів і актів загальної форми у разі виявлення незбережених перевезень вантажів; приймання вантажів до перевезення на місцях незагального користування; виконання операцій з вантажами під час перевезення Організовує робоче місце, планує виробничі дії та виконує навчально-виробниче або контрольне завдання з використанням технічної та технологічної документації. Роботи виконує відповідно до правил та інструкцій. Потребує удосконалення навичок</p>

		через досвід роботи.
6	<p>Учень (слухач) без достатнього розуміння відтворює основний навчальний матеріал з питань: правил перевезення небезпечних вантажів і порядок ліквідації аварійних ситуацій, пов'язаних з ними; технологічного процесу роботи станції.</p> <p>З окремими помилками дає визначення основних понять. Може частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити висновки. Користується окремими положеннями інструктивно-технологічної документації. Приймає участь в діловому спілкуванні.</p>	<p>Учень (слухач) без достатнього розуміння та за допомогою викладача виконує основні прийоми, технологічні операції, необхідні для виконання робіт: здійснення контролю за дотриманням робітниками норм і правил охорони праці та ефективного використання вантажно-розвантажувальних машин і механізмів.</p> <p>Оформляє документи, веде облік і звітність, пов'язану з перевезенням вантажів і багажу, допускає помилки при оформленні перевізних документів, форм обліку і звітності. Організовує робоче місце, планує виробничі дії та виконує навчально-виробниче або контрольне завдання з використанням технічної та технологічної документації. Користується інструктивно-технологічною документацією. Роботи виконує відповідно до правил та інструкцій.</p> <p>Потребує удосконалення навичок через досвід роботи.</p>

Достатній рівень

7	<p>Учень (слухач) самостійно з розумінням відтворює основний навчальний матеріал з питань: обліку навантаження та вивантаження вантажу під час перевезень різними транспортними засобами звичайних, негабаритних та важковагових вантажів; ведення станційної і комерційної звітності; технології зважування вантажу.</p> <p>Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює, робить висновки, його відповідь в цілому правильна, але містить неточності та недостатньо обґрунтована. Під час відповіді припускається несуттєвих помилок, які частково виправляє. Відповідає за результат своїх дій. Вміє обґрунтувати та відстояти свою точку зору з приводу вирішення конкретного виробничого завдання з дотриманням етичних норм.</p>	<p>Учень (слухач) самостійно з розумінням виконує основні прийоми і технологічні операції, необхідні для виконання робіт у стандартній виробничій ситуації: оформляє документи на вантажі що перевозяться, веде облік переробки, приймання, відправлення вантажу та багажу, вводить інформацію про виконані вантажні операції в ПЕОМ.</p> <p>Організовує робоче місце, планує виробничі дії. Виконує практичні завдання за типовим алгоритмом (послідовність дій) з консультативною допомогою керівника або трудового колективу. Користується довідковою інформацією, інструктивно-технологічною документацією. Вміє пояснити та продемонструвати способи виконання дій, які необхідні для виконання конкретної діяльності за рівнем кваліфікації.</p>
8	Учень (слухач) самостійно з	Учень (слухач) самостійно з розумінням

	<p>розумінням відтворює основний навчальний матеріал з питань: технології виконання всіх вантажних операцій, оформлення перевізних документів, форм обліку і звітності, порядку розшуку загублених вантажів, актововпретензійної роботи, кріплення та маркування вантажів.</p> <p>Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює, робить висновки, його відповідь в цілому правильна, але містить неточності та недостатньо обґрунтована. Відповідає за результат своїх дій.</p> <p>Вміє обґрунтувати та відстояти свою точку зору з приводу вирішення конкретного виробничого завдання з дотриманням етичних норм.</p>	<p>виконує основні прийоми і технологічні операції, необхідні для виконання робіт стандартній виробничі ситуації з: приймання, зважування, сортування, здавання вантажів, що прибули; приймання та здачі вантажів, які перевозяться у прямих змішаних сполученнях; оформлення документів на вантажі, що перевозяться, та ведення обліку, вводить інформацію про виконання вантажних операцій в ПЕОМ.</p> <p>Організовує робоче місце, планує виробничі дії. Виконує практичні завдання за типовим алгоритмом (послідовність дій) з консультативною допомогою керівника або трудового колективу. Усвідомлено користується довідковою інформацією, інструктивно-технологічною документацією. Вміє пояснити та продемонструвати способи виконання дій, які необхідні для виконання конкретної діяльності за рівнем кваліфікації.</p>
9	<p>Учень (слухач) володіє основним навчальним матеріалом з питань: технології виконання операцій з приймання і видачі вантажів і багажу, оформлення перевізних документів, форм обліку і звітності.</p> <p>Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює, робить висновки, його відповідь в цілому правильна та достатньо обґрунтована. Під час відповіді припускається несуттєвих помилок Відповідає за результат своїх дій.</p> <p>Вміє обґрунтувати та відстояти свою точку зору з приводу вирішення конкретного виробничого завдання з дотриманням етичних норм.</p>	<p>Учень (слухач) застосовує знання для виконання технологічних операції з приймання до перевезення вантажів (багажу), зважує їх, сортує, здає вантажі (багаж), які прибули; оглядає у комерційному відношенні вагони і контейнери, які подаються під навантаження і вивантаження. Здійснює перевірку вантажів у вагонах, виявлених з комерційним браком; приймає порожні вагони (контейнери) після вивантаження з них вантажів; здійснює контроль за навантаженням і кріпленням вантажів (багажу) у вагонах, вивантаженням вантажів на місцях загального користування; приймає і здає вантажі, які перевозяться в прямих змішаних сполученнях. Пломбує завантажені засобами залізниці вагони і контейнери; контролює зберігання вантажів на місцях загального користування; оформляє документи, веде облік і звітність, пов'язані з перевезенням вантажів і багажу, іноді допускає неточності при оформленні перевезення вантажів у прямих залізничних сполученнях.</p> <p>Застосовує знання під час виконання практичних завдань як в типових, так і в дещо</p>

		<p>ускладнених умовах. Усвідомлено користується довідковою інформацією, інструктивно-технологічною документацією.</p> <p>Вміє пояснити та продемонструвати способи виконання дій, які необхідні для виконання конкретної діяльності за рівнем кваліфікації.</p>
Високий рівень		
10	<p>Учень(слухач) володіє глибокими, міцними та спеціальними знаннями з питань: технології виконання операцій з приймання і видачі вантажів і багажу, оформлення перевізних документів, форм обліку і звітності. Знає як користуватися таблицями, але в обсязі вимог викладача.</p> <p>Відповідь слухача повна, правильна, логічна, містить аналіз і систематизацію. Він встановлює причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки, робить аргументовані висновки.</p> <p>Відповідає за результат своїх дій.</p> <p>Вміє обґрунтувати та відстояти свою точку зору з приводу вирішення конкретного виробничого завдання з дотриманням етичних норм.</p>	<p>Учень (слухач) правильно використовує професійні та спеціальні знання для виконання технологічних операцій в стандартних та нестандартних умовах: приймає до перевезення вантажі (багаж), зважує їх, сортує, здає вантажі (багаж), які прибули; оглядає у комерційному відношенні вагони і контейнери, які подаються під навантаження і вивантаження; здійснює перевірку вантажів у вагонах, виявлених з комерційним браком; приймає порожні вагони (контейнери) після вивантаження з них вантажів; здійснює контроль за навантаженням і кріпленням вантажів (багажу) у вагонах, вивантаженням вантажів на місцях загального користування; приймає і здає вантажі, які перевозяться в прямих змішаних сполученнях; пломбує завантажені засобами залізниці вагони і контейнери; контролює зберігання вантажів на місцях загального користування; оформляє документи, веде облік і звітність, пов'язані з перевезенням вантажів і багажу.</p> <p>Самостійно і правильно застосовує довідкову інформацію, інструктивно-технологічну документацію. Практичні завдання виконує в цілому правильно в повному обсязі як з використанням типового алгоритму, так і в дещо змінених умовах. Проявляє пізнавально-творчий інтерес до обраної професії, нової техніки і технології.</p> <p>Вміє пояснити та продемонструвати способи виконання дій, які необхідні для виконання конкретної діяльності за рівнем кваліфікації.</p> <p>Самостійно знаходить причини неполадок та виконує роботи з їх ліквідації.</p>
11	<p>Учень (слухач) володіє узагальненими системними знаннями навчального матеріалу з</p>	<p>Учень (слухач) здатний ефективно використовувати свої знання для виконання всіх передбачених навчальною програмою</p>

	<p>питань: технології виконання операцій з приймання і видачі вантажів і багажу, оформлення перевізних документів, знайомий з формами, вимогами до вагонів під час перевезення різних вантажів, основними маршрутами проходження вантажу та багажу. Знає як користуватися таблицями, але в обсязі вимог підручника.</p> <p>Відповідь учня повна, правильна, логічна, містить аналіз і систематизацію, узагальнення навчального матеріалу. Відповідає за результат своїх дій.</p> <p>Вміє обґрунтувати та відстояти свою точку зору з приводу вирішення конкретного виробничого завдання з дотриманням етичних норм.</p>	<p>практичних завдань з: приймання до перевезення вантажів (багажу), зважує їх, сортує, здає вантажі (багаж), які прибули; оглядає у комерційному відношенні вагони і контейнери, які подаються під навантаження і вивантаження; здійснює перевірку вантажів у вагонах, виявлених з комерційним браком; приймає порожні вагони (контейнери) після вивантаження з них вантажів; здійснює контроль за навантаженням і кріпленням вантажів (багажу) у вагонах, вивантаженням вантажів на місцях загального користування; приймає і здає вантажі, які перевозяться в прямих змішаних сполученнях; пломбує завантажені засобами залізниці вагони і контейнери; контролює зберігання вантажів на місцях загального користування; оформляє документи, веде облік і звітність, пов'язані з перевезенням вантажів і багажу.</p> <p>Правильно і усвідомлено застосовує всі види інформації, інструктивно-технологічної документації. Проявляє пізнавально-творчий інтерес до обраної професії, нової техніки та технології. Самостійно знаходить причини неполадок та виконує роботи з їх ліквідації. Вміє пояснити та продемонструвати способи виконання дій, які необхідні для виконання конкретної діяльності за рівнем кваліфікації.</p>
12	<p>Учень (слухач) володіє системними знаннями навчального матеріалу з питань: технології операцій з приймання і видачі вантажів і багажу, оформлення перевізних документів, форм обліку і звітності; навантаження і кріплення вантажів, вимог до вагонів. Знає технологію роботи, доповнює матеріал вимогами наказів, посадових інструкцій, матеріалами екскурсій, виробничого навчання.</p> <p>Відповідь слухача повна, правильна, логічна, містить аналіз і систематизацію.</p> <p>Відповідає за результат своїх.</p> <p>Вміє обґрунтувати та відстояти свою точку зору з приводу</p>	<p>Учень (слухач) здатний ефективно використовувати свої знання для виконання всіх передбачених навчальною програмою практичних завдань: приймає до перевезення вантажі (багаж), зважує їх, сортує, здає вантажі (багаж), які прибули; оглядає у комерційному відношенні вагони і контейнери, які подаються під навантаження і вивантаження. Здійснює перевірку вантажів у вагонах, виявлених з комерційним браком; приймає порожні вагони (контейнери) після вивантаження з них вантажів; здійснює контроль за навантаженням і кріпленням вантажів (багажів) у вагонах, вивантаженням вантажів на місцях загального користування; приймає і здає вантажі, які перевозяться в прямих змішаних сполученнях; пломбує завантажені засобами залізниці вагони і</p>

<p>вирішення конкретного виробничого завдання з дотриманням етичних норм.</p> <p>Вміє вирішувати практичні задачі на основі аналізу умов виробничої ситуації.</p> <p>Вміє виділяти основне, структурувати та надавати інформацію в доступній для інших формі.</p>	<p>контейнери; контролює зберігання вантажів на місцях загального користування; оформляє документи, веде облік і звітність, пов'язані з перевезенням вантажів і багажу.</p> <p>Самостійно знаходить причини неполадок та виконує роботи з їх ліквідації.</p> <p>Свідомо коригує дії на основі аналізу попередніх операцій і умов виробничої ситуації.</p> <p>Вміє пояснити та продемонструвати способи виконання дій, які необхідні для виконання конкретної діяльності за рівнем кваліфікації.</p>
---	---

Перелік основних обов'язкових засобів навчання

№ з/п	Найменування	Кількість на групу з 15 осіб		Примітки
		Для індивідуального користування	Для групового користування	
1	2	3	4	5
	Обладнання			
7.	Комп'ютер	1	5	
8.	Звукові колонки	1	2	
9.	Принтер	1	1	
10.	Моделі основних типів вантажних вагонів	-	1	
11.	Моделі вагових приладів	-	6	
12.	Запірно-пломбувальні пристрої	-	2	
	Навчально-наочні посібники:			
24.	Закон України "Про транспорт", Закон України "Про залізничний транспорт"	1		
25.	Статут залізниць України	1	15	
26.	Правила перевезення вантажів залізничним транспортом України Частина 1 Частина 2	1	15	
27.	Правила перевезення пасажирів, багажу, вантажобагажу і пошти.	1	15	
28.	Угоди про міжнародні вантажні та порожні сполучення	1	15	
29.	Угоди про міжнародні пасажирські сполучення	1	15	
30.	Технічні умови навантаження і кріплення вантажів	1	15	
31.	Правила перевезення небезпечних вантажів залізницями	1	15	
32.	Інструкція щодо порядку і технології зважування вантажу, утримання і технічного обслуговування вагових пристроїв	1	15	
33.	Інструкція про перевезення негабаритних і великовагових вантажів на залізницях колії 1520 мм	1	15	

№ з/п	Найменування	Кількість на групу з 15 осіб		Примітки
		Для індивідуального користування	Для групового користування	
34.	Інструкція з обліку навантаження та вивантаження вантажів при перевезенні їх залізницею.	1	15	
35.	Правила перевезень вантажів у прямому, змішаному залізнично-водному сполученні			
36.	Правила комерційного огляду поїздів	1	15	
37.	Інструкція про порядок використання і обліку запірнопломбувальних пристроїв для пломбування вагонів і контейнерів	1	15	
38.	Інструкція з ведення станційної комерційної звітності	1	15	
39.	Порядок оформлення, розслідування та обліку небезпечних перевезень вантажів	1	15	
40.	Тарифне керівництво №1	1	15	
41.	Тарифне керівництво №4	1	30	
42.	Комплекти перевізних документів на перевезення вантажів.	1	30	
43.	Вагонні листи	1	30	
44.	Пам'ятки про користування вагонами (контейнерами) (ГУ-45)	1	30	
45.	Комплекти перевізних документів для оформлення перевезення багажу, вантажобагажу та пошти	1	30	
46.	Здаточні списки на багаж та вантажобагаж (ГУ-26)	1	30	
47.	Ярлики на приймання багажу та вантажобагажу	1	30	
24.	Акти загальної форми	1	30	
25.	Комерційні акти	1	30	
26.	Книги приймання вантажів до відправлення. Книги прибуття та видачі вантажів, багажу, вантажобагажу	1	30	
27.	Митний кодекс України	1	-	

№ з/п	Найменування	Кількість на групу з 15 осіб		Примітки
		Для індивідуального користування	Для групового користування	
28.	Довідник залізниці	1	-	
29.	Навчальні посібники про охорону праці на залізничному транспорті. гасіння пожеж, охорону довкілля	1	5	
30.	Схема залізниць України		1	
31.	Схема залізниць СНД і країн Балтії		1	
32.	Комплект плакатів «Механізація і автоматизація навантажувально-розвантажувальних робіт»		2	
33.	Правила користування вагонами і контейнерами			
34.	Відеокасети «Технологія виконання навантажувально-розвантажувальних операцій з вантажами, які виконуються на залізничних станціях»	1		
35.	Комплект плакатів «Безпечні прийоми праці при навантаженні, вивантаженні вагонів»	1		
36.	Збірник нормативних документів для роботи прийомоздавальника багажу та вантажобагажу на станції та у поїздах	1		
37.	Правила безпеки і порядок ліквідації аварійних ситуацій з небезпечними вантажами	1		
38.	Посадова Інструкція прийомоздавальника вантажу	1	15	

ЛІТЕРАТУРА

1. Законодавство України про охорону праці. Київ “Основа” 1995.
2. Науково-практичний коментар до Закону України “Про охорону праці”, Київ 1996.
3. Закон України “Про професійно-технічну освіту” від 10.01.98 р. № 103/98 сВР.
4. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності”.
5. Наказ МТУ від 24.01.03р. № 49 “Про порядок вивчення та перевірки знань нормативних актів з безпеки руху поїздів та маневрової роботи працівниками залізничного транспорту України”.
6. Наказ МТУ від 16.10.03р. №800 Положення про класифікацію транспортних подій на залізничному транспорті України.
7. Наказ МТУ від 16.10.03р. №801 Інструкція про порядок службового розслідування транспортних подій на залізницях України.
8. Наказ Державної митної служби України та Міністерства транспорту України від 28.05.04р. №399/442 „Про внесення змін до Порядку взаємодії митниць і залізниць України при переміщення через митний кордон товарів та інших предметів у вантажних залізничних поїздах.”).
9. Наказ Укрзалізниці від 03.01.01 р. № 2-Ц “Про заходи щодо забезпечення безпеки руху на залізничному транспорті”.
10. Наказ Укрзалізниці від 10.03.94 р. № 40-Ц “Про уведення в дію особливостей регулювання робочого часу і часу відпочинку окремих категорій працівників, безпосередньо пов’язаних із забезпеченням безпеки руху поїздів”.
11. Наказ Укрзалізниці від 4.12.01 р. № 665-Ц “Про заходи щодо покращення якості професійної підготовки працівників залізничного транспорту”.
12. Коментарі до інцидентів та порушень у поїзній та маневровій роботі. Київ, Транспорт України, 2002.
13. ЦРБ-0004. Правила технічної експлуатації залізниць України (із змінами та доповненнями).
14. ЦД-0001. Інструкція з руху поїздів і маневрової роботи на залізницях України. Київ, Транспорт України, 1995.
15. ЦШ-0001. Інструкція з сигналізації на залізницях України. Київ, Транспорт України, 1995.
16. Нормативні акти з безпеки руху поїздів. Київ, Транспорт України, 2002.
17. Положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на підприємствах в установах і організаціях. Київ, “Основа” від 25.08.2004р. № 1112.
18. “Положення про дисципліну працівників залізничного транспорту”, затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 26.01.93 р.
19. Пам’ятка з охорони праці для працівників станції. Київ, Транспорт України, 2000.
20. ДЧ 1835. Инструкция по перевозке негабаритных и тяжеловесных грузов на железных дорогах государств, участников СНГ, Литовской республики, Латвийской республики, Эстонской республики.

21. Правила безпеки та порядок ліквідації аварійних ситуацій з небезпечними вантажами при перевезенні їх залізничним транспортом.
22. Інструкція про порядок використання та обліку запірно-пломбувальних пристроїв для пломбування вагонів та контейнерів, затверджена Генеральним директором Укрзалізниці 28.08.00 р.
23. Правила перевозки опасных грузов по железным дорогам. Доп. 2 к СМГС. М. Тр-т. 1996.
24. Соглашение о международном железнодорожном грузовом сообщении (СМГС).
25. Служебная инструкция к Соглашению о международном железнодорожном грузовом сообщении (СИ к СМГС).
26. Правила перевезення вантажів (книги 1,2, 2004р.).
27. Інструкція прийомоздавальника вантажу, затверджена наказом Укрзалізниці від 02.04.02р. №157-Ц.
28. Примірні інструкція з охорони праці для прийомоздавальника вантажу і багажу, затверджена наказом Укрзалізниці від 27.06.03р. №228–ЦЗ.
29. Типовий технологічний процес роботи пункту комерційного огляду поїздів. Київ-2000.
30. Справочник “Упаковка грузов”. М. Тр-т. 1992.
31. Список станцій железных дорог государств-участников Содружества.
32. Ратбон Э, З. Для “чайников”. Киев. Діалектика. 1994 г.
33. Фигуров В.З. ИВМ для пользователя. Краткий курс. М. ИНФВА, М. 1997.

ЗМІСТ

№ з/п	Зміст	сторінка
1.	Титульна сторінка Держстандартів ПТО з професії «Прийомоздавальник вантажу та багажу» 2 розряду	2
2.	Авторський колектив	3
3.	Аркуш погодження Державного стандарту професійно-технічної освіти	4
4.	Загальні положення	5
5.	Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника професійно-технічного навчального закладу з професії «Прийомоздавальник вантажу та багажу» 2 розряду	7
6.	Типовий навчальний план підготовки з професії «Прийомоздавальник вантажу і багажу» 2 розряд	8
7.	Перелік кабінетів, лабораторій, майстерень для підготовки кваліфікованих робітників з професії «Прийомоздавальник вантажу і багажу» 2 розряд	9
8.	Типові навчальні програми з предметів	10
9.	Типова навчальна програма з виробничого навчання з професії Кваліфікаційна пробна робота	41
10.	Кваліфікаційна пробна робота	43
11.	Критерії оцінювання навчальних досягнень	44
12.	Перелік основних обов'язкових засобів навчання	51
13.	Титульна сторінка Держстандартів ПТО з професії «Прийомоздавальник вантажу та багажу» 3 розряду	54
14.	Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника професійно-технічного навчального закладу з професії «Прийомоздавальник вантажу та багажу» 3 розряду	55
15.	Типовий навчальний план підготовки з професії «Прийомоздавальник вантажу і багажу» 3 розряд	57
16.	Перелік кабінетів, лабораторій, майстерень для підготовки кваліфікованих робітників з професії «Прийомоздавальник вантажу і багажу» 3 розряд	58
17.	Типові навчальні програми з предметів	59
18.	Типова навчальна програма з виробничого навчання з професії Кваліфікаційна пробна робота	85
19.	Критерії оцінювання навчальних досягнень	88
20.	Перелік основних обов'язкових засобів навчання	95
21.	Література	98
22.	Зміст	100